

Αριθμός 1999/2018

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ΄

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 12 Ιουνίου 2018, με την εξής σύνθεση: Χρ. Ράμμος, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Δ΄ Τμήματος, Ε. Αντωνόπουλος, Β. Κίντζιου, Ο. Παπαδοπούλου, Χρ. Σιταρά, Σύμβουλοι, Ε. Σκούρα, Ο. Νικολαράκου, Πάρεδροι. Γραμματέας η Ι. Παπαχαλαράμπους.

Για να δικάσει την από 19 Μαρτίου 2018 αίτηση:

των: 1. νομικού προσώπου δημοσίου διεθνούς δικαίου με την επωνυμία «Οικουμενικό Πατριαρχείο», που εδρεύει στην Κωνσταντινούπολη (Rum Patrikligi, 34.220 Fener-Halic-Istanbul-Turkiye) και 2. νομικού προσώπου ελληνικού ιδιωτικού δικαίου με την επωνυμία «Ιερά, Βασιλική, Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή των Βλατάδων», που εδρεύει στη Θεσσαλονίκη (Επταπυργίου 64), τα οποία παρέστησαν με τον δικηγόρο Ιωάννη Κτιστάκι (Α.Μ. 28748), που τον διόρισαν με πληρεξούσια,

κατά του εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών», που εδρεύει στην Αθήνα (Αγίας Φιλοθέης 21), το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Ιωάννη Κατσέλη (Α.Μ. 25742), που τον διόρισε με πληρεξούσιο,

και κατά των παρεμβαίνόντων: 1. εκκλησιαστικού νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Εκκλησία της Ελλάδος», που εδρεύει στην Αθήνα (Ιασίου 1 και Ιω. Γενναδίου 14), το οποίο παρέστη με τον δικηγόρο Θεόδωρο Παπαγεωργίου (Α.Μ. 24288), που τον διόρισε με απόφαση της Ιεράς Συνόδου του και 2. Δήμου Αθηναίων, ο

./.

οποίος παρέστη με τη δικηγόρο Αναστασία Σίμου (Α.Μ. 22594), που τη διόρισε με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή τα αιτούντα νομικά πρόσωπα επιδιώκουν να ακυρωθεί η υπ' αριθ. ΕΞ.1934/8.3.2018 πράξη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος και κάθε άλλη σχετική πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Ο. Παπαδοπούλου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο των αιτούντων, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση, τον πληρεξούσιο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών και τους πληρεξουσίου των παρεμβαινόντων, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό πληρωμής 197121353958 0518 0045).

2. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Ιερά Βασιλική, Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή των Βλατάδων ζητούν την ακύρωση της υπ' αριθμό πρωτοκόλλου ΕΞ.1934/8.3.2018 πράξεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, με την οποία αποφασίσθηκε η προσωρινή επανασφράγιση του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής Κληροδοτήματος Δημητρίου Προμπονά, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 39 παρ. 7 και 9 του ν. 590/1977 και του άρθρου 13 του Κανονισμού 8/1979 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος περί Ιερών Ναών και Ενοριών (βλ. κατωτέρω) και με την αιτιολογία ότι ο Ναός αυτός λειτουργούσε χωρίς

κανονική άδεια της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

3. Επειδή, μετά την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως, με την υπ' αριθμό πρωτοκόλλου ΕΞ.3262/18.4.2018 πράξη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών αποφασίσθηκε η προσωρινή αποσφράγιση του ανωτέρω Ναού προς τον σκοπό της τελέσεως της Ιεράς Πανηγύρεως του Αγίου Γεωργίου, κατά την 22^α και την 23^η του μηνός Απριλίου 2018 και, ακολούθως, η επανασφράγισή του. Με το από 26.4.2018 υπόμνημα, το οποίο κατατέθηκε στο Δικαστήριο δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 3 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8) [άρθρο 31 ν. 3772/2009 (Α' 112)], ζητείται η ακύρωση και της μεταγενέστερης αυτής πράξεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών.

4. Επειδή, η υπόθεση εισάγεται στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος, λόγω σπουδαιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 5 του π.δ/τος 18/1989, με την από 30.3.2018 πράξη του Προέδρου του.

5. Επειδή, αρμόδιο για την εκδίκαση της υπό κρίση υποθέσεως είναι το Δ' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 του π.δ. 361/2001 (Α' 244) (πρβλ. ΣτΕ 4215/2015, 1457/2009, 1457/1989, 2147/1976, 1548/1974, πρβλ. και ΣτΕ 904/1997 επτ).

6. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Ο Δημήτριος Προμπονάς, αποβιώσας στην Αθήνα το έτος 1949, στην από 4.5.1938 ιδιόγραφη διαθήκη του, που δημοσιεύθηκε με το 1691/9.5.1949 πρακτικό του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών και κηρύχθηκε κυρία με την 3424/1949 απόφαση του ιδίου δικαστηρίου, όρισε, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Ορίζω τα ακόλουθα κληροδοτήματα. Ολόκληρον τον εν Πατησίοις 'Συνοικία Προμπονά' Κήπον μου μετά των εν αυτώ οικημάτων και εγκαταστάσεων κληροδοτώ εις τον Δήμον Αθηναίων ίνα τον χρησιμοποιή ως κήπον αναψυχής των Αθηναίων υπό την επωνυμίαν 'Κήπος Ιατρού Δ. Προμπονά'. Εις τον αυτόν επίσης Δήμον Αθηναίων κληροδοτώ δεκαοκτώ ώρας ποτιστικού ύδατος εβδομαδιαίως ... δια να τον ποτίζη. Εις τον εντός του Κήπου τούτου Ναόν του Αγίου Γεωργίου κληροδοτώ την παρά το

εργοστάσιο Κολούμπιας και εν μέσω των κτημάτων Γεωργίου Πουλάκη υπάρχουσαν οικοπεδικήν μου έκτασιν εξ 7 1/2 στρεμμάτων, ήδη Ναρκισσόκηπον, ίνα εν ευθέτω χρόνω και τη επιμελεία του Μητροπολίτου Αθηνών και μίας πενταμελούς εκ της συνοικίας Προμπονά επιτροπής, πωληθή και εκ των χρημάτων της πωλήσεως αυτής κατασκευασθή εις την ιδίαν θέσιν έτερος ναός μέγας εις μνήμην του Αγίου Γεωργίου, των Αγίων Αναργύρων και [της] Αγίας Φωτεινής ...». Με την 3724/2001 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, η οποία εκδόθηκε κατά τις διατάξεις του άρθρου 825 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ερμηνεύθηκε η ανωτέρω διάταξη της διαθήκης του Δημητρίου Προμπονά και έγιναν δεκτά τα εξής: «[Ο] διαθέτης συνέστησε κληροδότημα και καθόρισε την εκτελεστική αυτού επιτροπή, με ενέργειες της οποίας και προς πραγματοποίηση του σκοπού αυτού θα συντελεσθεί η εκποίηση της καθοριζόμενης επακριβώς στην διαθήκη εκτάσεως των 7 1/2 στρεμμάτων, προκειμένου με το επιτευχθησόμενο τίμημα η επιτροπή να προβεί στην ανέγερση μεγάλου Ιερού Ναού εις μνήμην Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής. Τα ως άνω ενισχύονται και εξ αυτού του κειμένου της διαθήκης όπου ρητά ορίζεται ότι ο μέγας ναός ... θα κατασκευασθεί στην ίδια θέση ...». Η ανωτέρω έκταση των 7 1/2 στρεμμάτων -πλην ενός τμήματος, επιφάνειας 868,88 τμ- εκποιήθηκε με: (α) το υπ' αριθμ. 20022/1.11.2001 συμβόλαιο του Συμβολαιογράφου Αθηνών Πάνου Γ. Λούμου και (β) το υπ' αριθμ. 19910/31.1.2006 συμβόλαιο της Συμβολαιογράφου Αθηνών Ευαγγελίας Τρέζου - Διαμαντοπούλου, κατόπιν σχετικών εγκρίσεων της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Οικονομικών, εισεπράχθησαν δε, αντιστοίχως, τα ποσά των 660.308,14 ευρώ και 1.490.000 ευρώ. Παραπλεύρως του παλαιού Ναού, εντός του Άλσους Προμπονά του Δήμου Αθηναίων, ανεγέρθηκε ο νέος Ναός Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής, κατόπιν της 3549/6.11.2006 αδείας του Γραφείου Ναοδομίας της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Με την 1031717/3494/Β0011/20.11.2008 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας

και Οικονομικών, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος διορίσθηκε ως μέλος της Επιτροπής των Εκτελεστών του Κληροδοτήματος Προμπονά, σε αντικατάσταση του αποβιώσαντος προκατόχου του. Σύμφωνα με την 1035585/1045/B0011/2.3.2012 πράξη της Διευθύντριας της Διεύθυνσης Εθνικών Κληροδοτημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, την Επιτροπή αποτελούσαν, κατόπιν τούτου, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και τα εξής μέλη: Κων/νος Θεοχαρόπουλος, Νικόλαος Χάλκος, Αχιλλέας Μασιάλας, Μαίρη Γαλαίου και Βασίλειος Καλαποθαράκος, που είχαν διορισθεί με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, τα έτη 1970, 1992, 1997, 2002 και 2008, αντιστοίχως. Η ως άνω Επιτροπή, με την 322/10.5.2012 επιστολή της, ζήτησε από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών να της γνωστοποιήσει εάν αποδέχεται την δωρεά του νεοανεγερθέντος Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής στην Μητρόπολη Αθηνών. Όπως αναφέρεται στην επιστολή αυτή, σύμφωνα με την επιθυμία όλων των κατοίκων της περιοχής, μετά την δωρεά του Ναού στην Μητρόπολη Αθηνών, «η εκκλησία θα λειτουργεί απαραίτητως όπως κάθε άλλος Ναός της Εκκλησίας της Ελλάδος είτε γίνει ενοριακός ναός είτε ονομασθεί άλλως πως». Από τα προσκομισθέντα στο Δικαστήριο στοιχεία δεν προκύπτει θετική ή αρνητική απάντηση της Αρχιεπισκοπής Αθηνών στην ως άνω 322/10.5.2012 επιστολή. Ακολούθως, τα πέντε προαναφερθέντα μέλη της Επιτροπής, με το 114/30.7.2012 πρακτικό συνεδριάσεως, αποφάσισαν την παραχώρηση του νεοανεγερθέντος Ναού στην Μητρόπολη Παροναξίας, με δωρεά ενώπιον συμβολαιογράφου και με όρους «που θα εξασφαλίζουν την συνεχή και αδιάκοπη λειτουργία του ναού με όλο το θρησκευτικό και τελετουργικό που αρμόζει σε ορθόδοξη χριστιανική εκκλησία προς εξυπηρέτηση των πιστών και ιδίως των κατοίκων του συνοικισμού Προμπονά». Το Μητροπολιτικό Συμβούλιο της Μητροπόλεως Παροναξίας, με την 5/16.11.2012 πράξη του, αποδέχθηκε την ανωτέρω δωρεά και η Επιτροπή διαβίβασε το 114/30.7.2012 πρακτικό συνεδριάσεώς της και την

5/16.11.2012 αποδοχή της Μητροπόλεως Παροναξίας στη Διεύθυνση Εθνικών Κληροδοτημάτων του Υπουργείου Οικονομικών (βλ. την 337/1.2.2013 πράξη της Επιτροπής). Ενόψει τούτου, η Διεύθυνση Εθνικών Κληροδοτημάτων ζήτησε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και από την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και την Μητρόπολη Παροναξίας να εκφράσουν τις απόψεις τους για «τον προσφορότερο τρόπο λειτουργίας» του νεοανεγερθέντος Ναού (βλ. την Δ11 1070814 ΕΞ 2013/23.4.2013 πράξη της υπηρεσίας αυτής). Με την ΕΞ.1162/1.5.2013 πράξη η Αρχιεπισκοπή Αθηνών απάντησε στη Διεύθυνση Εθνικών Κληροδοτημάτων ότι η παραχώρηση στη Μητρόπολη Παροναξίας δεν παράγει έννομα αποτελέσματα, εφόσον ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, που μετέχει ex officio στην Επιτροπή, δεν προσκλήθηκε στη συνεδρίαση κατά την οποία αποφασίσθηκε η παραχώρηση, ανέφερε δε, περαιτέρω, ότι η εκτίμηση για την αποδοχή ή μη του λειτουργήματος του εκτελεστή της διαθήκης Προμπονά από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών θα καταστεί δυνατή μετά την ολοκλήρωση διαχειριστικού ελέγχου στο επίμαχο κληροδότημα. Στην ως άνω ΕΞ.1162/1.5.2013 πράξη της Αρχιεπισκοπής διαλαμβάνονται, επίσης, τα ακόλουθα: Κατά νόμον, για την ίδρυση Ενοριακού Ναού απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οικείου Μητροπολιτικού Συμβουλίου, ο δε Ενοριακός Ναός υπάγεται στην πνευματική και διοικητική δικαιοδοσία του Μητροπολίτη στην περιφέρεια του οποίου ιδρύεται και, συνεπώς, δεν είναι δυνατή η ίδρυση Ενοριακού Ναού από άλλη Μητρόπολη στα όρια της Μητροπόλεως Αθηνών. Για την ίδρυση ιδιωτικών ναών ισχύουν οι διατάξεις του σχετικού Κανονισμού που προβλέπουν άδεια του οικείου Μητροπολίτη, τέτοια δε άδεια δεν έχει χορηγηθεί για τον νεοανεγερθέντα Ναό. «Κατόπιν των ανωτέρω, είναι σαφές ότι δεν είναι δυνατή η ίδρυση και λειτουργία Ιερού Ναού στην περιφέρεια της Αρχιεπισκοπής Αθηνών από την Ιερά Μητρόπολη Παροναξίας, ούτε από άλλη Μητρόπολη, η δε 'συνεχής και αδιάκοπη λειτουργία του ναού ...' εξασφαλίζεται με την υπαγωγή του στην

Ενορία Αγίας Βαρβάρας Πατησίων». Την άποψη ότι ο νεοανεγερθείς Ναός πρέπει να λειτουργεί ως Ενοριακός εξέφρασε και η Διεύθυνση Εκκλησιαστικής Διοίκησης του Υπουργείου Παιδείας με την 76528/A1/5.6.2013 πράξη της. Οι ανωτέρω θέσεις της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και του Υπουργείου Παιδείας διαβιβάσθηκαν στην Επιτροπή Εκτελεστών του κληροδοτήματος Προμπονά από τη Διεύθυνση Εθνικών Κληροδοτημάτων (βλ. την Δ11 1117971 ΕΞ 2013/23.7.2013 πράξη της εν λόγω Διεύθυνσης). Εξ άλλου, ενόψει του σχετικού 349/4.2.2014 αιτήματος της Επιτροπής Εκτελεστών του κληροδοτήματος, με το οποίο ζητούσε από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών να εγκρίνει τη λειτουργία του νέου Ναού κατά τις ημέρες του εορτασμού του Αγίου Γεωργίου, των Αγίων Αναργύρων και της Αγίας Φωτεινής, η Αρχιεπισκοπή Αθηνών, με την ΕΞ.597/5.2.2014 πράξη της, απάντησε ότι «το καθεστώς λατρείας και υπαγωγής του ναού θα αποφασισθεί οριστικά αφού ολοκληρωθούν οι νόμιμες διαδικασίες ... σχετικά με τη διοίκηση και διαχείριση του κληροδοτήματος», ότι ο Ναός αυτός δεν είναι ιδιωτικός, καθόσον δεν εξυπηρετεί τις ανάγκες του ιδιοκτήτη και της οικογενείας του, ότι πάγια θέση του Αρχιεπισκόπου αποτελεί η υπαγωγή του νέου Ναού στην Ενορία Αγίας Βαρβάρας Πατησίων, ως παρεκκλησίου της, και ότι «απαγορεύεται η τέλεση ιεροπραξιών, χωρίς προηγούμενη άδεια της τοπικά αρμόδιας Αρχιεπισκοπής Αθηνών». Με το ΔΚΠ 1042957 ΕΞ 2014/4.3.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Κοινωνικών Περιουσιών της Γενικής Δ/σης Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων προς την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και την Επιτροπή Εκτελεστών επισημάνθηκε ότι δαπανήθηκαν σημαντικά ποσά για την κατασκευή του Ναού και ότι η μη θέση του σε λειτουργία δεν ανταποκρίνεται στη βούληση του διαθέτη, επιπροσθέτως δε προκαλεί φθορές στο κτήριο. Ακολούθως, η Επιτροπή, με την 130/29.10.2014 πράξη της, αποφάσισε να δωρίσει, κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή, τον ανεγερθέντα Ναό στον «Προσκυνηματικό Ιερό Ναό Αγίας Παρασκευής περιοχής Ανακάσης της Ιεράς Μητροπόλεως

Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως», αρχικώς με προσύμφωνο και στη συνέχεια με οριστικό συμβόλαιο, «υπό τον όρο της ανακλήσεως της δωρεάς και της μεταβιβάσεως του αντικειμένου αυτής στο εν Αθήναις Γραφείο του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, σε περίπτωση μη αποδοχής της από το δωρεοδόχο Νομικό Πρόσωπο ή την Ιερά Μητρόπολη Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως ή ... εφόσον δεν εξυπηρετεί τις θρησκευτικές ανάγκες του ... δωρεοδόχου ο ... Αρχιμανδρίτης π. Ιγνάτιος Ζακάκης ...». Κατόπιν της αποδοχής της δωρεάς αυτής με την 6/7.11.2014 πράξη της Διοικητικής-Διαχειριστικής Επιτροπής του Προσκυνηματικού Ναού Αγίας Παρασκευής Ανακάσης, οι Κων/νος Θεοχαρόπουλος, Νικόλαος Χάλκος, Μαίρη Γαλαίου και Βασίλειος Καλαποθαράκος, ενεργώντας ως μέλη της Επιτροπής Εκτελεστών της άνω διαθήκης, μεταβίβασαν, δυνάμει, αρχικώς, του υπ' αριθμ. 14678/20.11.2014 προσυμφώνου και, ακολούθως, του υπ' αριθμ. 15238/10.7.2015 οριστικού συμβολαίου της Συμβολαιογράφου Αθηνών Ευσταθίας Μπολτσή, στον Προσκυνηματικό Ναό Αγίας Παρασκευής Ανακάσης, λόγω δωρεάς εν ζωή και κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή, (α) ένα οικόπεδο, μετά των επ' αυτού υφισταμένων κτισμάτων, ήτοι του παλαιού Ναού Αγίου Γεωργίου, του νεοανεγερθέντος Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής, δεξαμενής, γραφείων-αποθηκών-αναψυκτηρίου και γηπέδου μπάσκετ, στη θέση Άλσος Προμπονά του Δήμου Αθηναίων, εκτάσεως 8.554,00 τμ, και (β) τμήμα αγροτεμαχίου, εκτάσεως 868,88 τμ, όπως τα ακίνητα αυτά εμφανίζονται σε σχετικά διαγράμματα, με την διαλυτική αίρεση ότι η δωρεά ανακαλείται, εάν ο προαναφερθείς Αρχιμανδρίτης Ιγνάτιος Ζακάκης δεν έχει την ισόβιο επιμέλεια, έλεγχο και εποπτεία διοικήσεως και διαχειρίσεως του μεταβιβαζόμενου Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής. Εν τω μεταξύ, μετά την 130/29.10.2014 απόφαση της Επιτροπής και πριν από την κατάρτιση του προαναφερθέντος προσυμφώνου, η Αρχιεπισκοπή Αθηνών απέστειλε στην Επιτροπή την

ΕΞ.3319/10.11.2014 πράξη, στην οποία αναφέρεται ότι ο αποπερατωθείς Ναός Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής «είναι έτοιμος να τεθεί σε λειτουργία ... τη επιμελεία του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κατά τη βούληση του διαθέτη, υπαγόμενος στην πνευματική και κανονική δικαιοδοσία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών». Ενόψει δε τούτου, η Επιτροπή Εκτελεστών γνωστοποίησε στον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών, με την 365/19.11.2014 πράξη, ότι εμμένει στα αποφασισθέντα κατά τη συνεδρίαση της 29.10.2014.

7. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν, περαιτέρω, τα εξής: Με την από 19.3.2017 επιστολή προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη, η Επιτροπή Εκτελεστών του κληροδοτήματος γνωστοποίησε την πρόθεσή της να μεταβιβάσει, λόγω δωρεάς, τα προαναφερθέντα ακίνητα, ήτοι (α) το οικόπεδο εμβαδού 8.554,00 τμ, μετά των επ' αυτού κτισμάτων, και (β) το τμήμα αγροτεμαχίου, εμβαδού 868,88 τμ, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ακολούθησε η έκδοση της ΕΞ.3010/21.3.2017 πράξεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, με την οποία αποφασίσθηκε η προσωρινή σφράγιση του λειτουργούντος χωρίς κανονική άδεια του Αρχιεπισκόπου Αθηνών Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής Κληροδοτήματος Δημητρίου Προμπονά. Όπως αναφέρεται στο προοίμιο της πράξεως αυτής, για την έκδοσή της ελήφθη υπόψη «ότι επεχειρήθη υπό μελών της Επιτροπής εκτελεστών διαθήκης Δημητρίου Προμπονά και τον Αρχιμανδρίτην Ιγνάτιον Ζακάκη ... δίχως να συντρέχει λόγος μεταβολής του περιεχομένου της διαθήκης ... και δίχως να έχει διαπιστωθή υπό προηγούμενης αποφάσεως του αρμοδίου [Εφετείου Αθηνών] ότι δεν δύναται όπως εξυπηρετηθή η βούλησις του διαθέτου μετά της λειτουργίας του Ναού εντός της μητροπολιτικής περιφέρειας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών εις την οποίαν ευρίσκεται, ίνα αποσπασθή ο Ναός υπό της νομίμου και κανονικής δικαιοδοσίας της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών μέσω της μεταβιβάσεώς του μετά συμβολαιογραφικής πράξεως εις έτερον εκκλησιαστικόν νομικόν

πρόσωπον δια να θεμελιωθή απαραδέκτως, νομικά και κανονικά, αρμοδιότης-δικαιοδοσία είτε ετέρου Μητροπολίτου της Εκκλησίας της Ελλάδος είτε και ετέρου κλίματος της Ορθοδόξου Εκκλησίας, κατά παράβασιν του άρθρου 109 του Συντάγματος ... του ν. 4182/2013 περί κοινωφελών περιουσιών, των άρθρων 29 και 36 παρ. 6 του ν. 590/1977 και των άρθρων 1, 2 και 13 του Κανονισμού 8/1979 περί Ιερών Ναών και Ενοριών» (βλ. στοιχείο 7 του προοιμίου). Από την ίδια ως άνω πράξη προκύπτει ότι στον Αρχιμανδρίτη Ιγνάτιο Ζακάκη ασκήθηκε κανονική δίωξη με την 1491/7.5.2015 απόφαση της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, ενόψει δε της διώξεως αυτής επιβλήθηκε στον κληρικό αυτό προσωρινή απαγόρευση ιεροπραξιών (βλ. στοιχεία 11 και 12 του προοιμίου) [κατά των ανωτέρω αποφάσεων έχουν ασκηθεί από τον προαναφερθέντα κληρικό οι υπ' αριθμ. καταθέσεως Ε.758/2017 και Ε.1160/2017 αιτήσεις ακυρώσεως, οι οποίες εκκρεμούν]. Με την από 30.3.2017 πρόσκληση η Επιτροπή Εκτελεστών κάλεσε τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών να προσέλθει σε συνεδρίαση την 4.4.2017, προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις, μεταξύ άλλων, για την επιβληθείσα σφράγιση και τις περαιτέρω ενέργειες μετά την πλήρωση της περιλαμβανομένης στο 15238/10.7.2015 συμβόλαιο μεταβιβάσεως του Ναού (βλ. προηγούμενη σκέψη) διαλυτικής αιρέσεως. Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών, με την ΕΞ.3438/31-3-2017 «Εξώδικο δήλωση-πρόσκληση-αναφορά ενώπιον παντός αρμοδίου Δικαστηρίου και κάθε Αρχής», αναφερόμενος στην ανωτέρω πρόσκληση της Επιτροπής, ζήτησε από τα μέλη της και τους λοιπούς εμπλεκόμενους να ανακαλέσουν την δωρεά προς τον Προσκυνηματικό Ναό Αγίας Παρασκευής Ανακάσης και να απέχουν εφεξής από τη λήψη αποφάσεων και οποιαδήποτε υλική και νομική πράξη απαλλοτριώσεως του ανεγερθέντος Ναού υπέρ οιοδήποτε εκκλησιαστικού ή άλλου νομικού ή φυσικού προσώπου. Η Επιτροπή Εκτελεστών του κληροδοτήματος συνεδρίασε την 4.4.2017 και αποφάσισε τη μεταβίβαση, λόγω δωρεάς εν ζωή, προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο των ανωτέρω δύο ακινήτων που είχαν προηγουμένως μεταβιβασθεί στον

Προσκυνηματικό Ναό Αγίας Παρασκευής Ανακάσης, για την επιστήριξη του έργου και των εν γένει αναγκών και δράσεων του Πατριαρχείου. Την επόμενη ημέρα δε, οι Νικόλαος Χάλκος, Βασίλειος Καλαποθαράκος και Μαρία Παλαίου, ενεργώντας με την ιδιότητα των μελών της Επιτροπής Εκτελεστών του κληροδοτήματος, προέβησαν ενώπιον της Συμβολαιογράφου Αθηνών Ευσταθίας Μπολτσή στην υπογραφή: (α) του υπ' αριθμ. 17367/5.4.2017 συμβολαίου, που τιτλοφορείται «Πράξη Πλήρωσης Διαλυτικής Αίρεσης - Επαναφορά Κυριότητας Ακινήτων» και μετεγράφη στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών [στον τόμο 5142 και με αύξοντα αριθμό 388], με το οποίο η κυριότητα, νομή και κατοχή των δωρηθέντων δυνάμει του 15238/2015 συμβολαίου της ίδιας Συμβολαιογράφου ακινήτων επανέρχεται στην Επιτροπή, λόγω πληρώσεως της σχετικής διαλυτικής αιρέσεως, και (β) του υπ' αριθμ. 17368/5.4.2017 συμβολαίου, που τιτλοφορείται «Πράξη σύστασης πρότασης δωρεάς 'εν ζωή' της μεταβίβασης κατά το δικαίωμα της πλήρους κυριότητας ακινήτων (λόγω δωρεάς)» και μετεγράφη ομοίως στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών [στον τόμο 5153 και με αύξοντα αριθμό 431], με το οποίο η Επιτροπή δηλώνει ότι τα προαναφερθέντα δύο ακίνητα, ήτοι το ακίνητο εμβαδού 8.554,00 τμ, με τα επ' αυτού κτίσματα, στα οποία περιλαμβάνονται ο παλαιός Ναός Αγίου Γεωργίου και ο νέος Ναός Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής, και το ακίνητο εμβαδού 868,88 τμ, τα μεταβιβάζει κατά πλήρη κυριότητα, «με την παρούσα πρόταση δωρεάς» υπέρ του Οικουμενικού Πατριαρχείου «για την επιστήριξη του μείζονος έργου και των εν γένει αναγκών και δράσεων (πολιτιστικών, φιλανθρωπικών, μορφωτικών, ερευνητικών, λατρευτικών, εκπροσωπευτικών και άλλων) ... του Οικουμενικού Πατριαρχείου, καθώς έτσι συντελείται η επιτέλεση του Εκκλησιαστικού-Θρησκευτικού σκοπού του ως άνω Ιερού Ναού», και ότι ο τρόπος λειτουργίας και αξιοποίησεως του Ναού και των ακινήτων εν γένει επαφίεται στην κρίση του εκάστοτε Οικουμενικού Πατριάρχη. Ακολουθως, με το υπ' αριθ. 17827/31.7.2017 συμβόλαιο της ίδιας Συμβολαιογράφου,

το Οικουμενικό Πατριαρχείο αποδέχθηκε την υπέρ αυτού δωρεά, η σχετική δε πράξη μετεγράφη στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών [στον τόμο 5153 και με αύξοντα αριθμό 432]. Κατόπιν των ανωτέρω, η εν Φαναρίω Ιεραρχία του Οικουμενικού Θρόνου, συνελθούσα σε σύσκεψη την 20^η Δεκεμβρίου 2017, αποφάσισε «όπως οι ευρισκόμενοι εντός των κατά κυριότητα μεταβιβασθέντων [εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον] οικοπέδων δύο Ιεροί Ναοί προσαρτηθούν εκκλησιαστικώς εις την εν Θεσσαλονίκη Ιεράν, Πατριαρχικήν και Σταυροπηγιακήν Μονήν Βλατάδων, ίνα, ως εξαρτήματα αυτής, τεθούν εις δημοσίαν λατρείαν, κατά την ... βούλησιν του διαθέτου ...» (βλ. το σχετικό απόσπασμα του πρακτικού συνεδριάσεως). Με επιστολή της 19^{ης} Ιανουαρίου 2018 του Οικουμενικού Πατριάρχη, ο Επίσκοπος Αμορίου, Ηγούμενος της Μονής Βλατάδων, «προτρέπεται ίνα λάβη εν τοις εφεξής, εξ ονόματος του κυριάρχου αυτής Οικουμενικού Πατριαρχείου, όλα τα απαραίτητα μέτρα δια την υλοποίησιν των ανωτέρω σκοπών, επιμελουμέν[ος], μετά της περί [αυτόν] Αδελφότητος, της καλής λειτουργίας των Ιερών Ναών, της τακτικής εν αυτοίς τελέσεως, κατά την καθιερωμένην Πατριαρχικήν Τάξιν, των Ιερών Ακολουθιών ... διαχειριζομέν[ος] το εν λόγω Κτήμα Προμπονά και τους εντός αυτού Ιερούς Ναούς· ασκ[ών] πάσας τας εξουσίας νομής και κατοχής επ' αυτού, συμπεριλαμβανομένης και της οικονομικής διαχειρίσεως αυτού· μεριμνώ[ν] άμα ... δια την ευπρεπή λειτουργίαν των εν λόγω Ιερών Ναών καθημερινώς, ως δημοσίων χώρων λατρείας, και επιμελ[ούμενος], εν γένει, των εν λόγω εξαρτημάτων της [Μονής Βλατάδων] ...». Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην 3563/2.5.2018 έκθεση απόψεων της Αρχιεπισκοπής Αθηνών προς το Συμβούλιο της Επικρατείας, ο Ναός τέθηκε σε λειτουργία και δημόσια λατρεία την 2.3.2018 από τα μέλη της Επιτροπής και τον Ηγούμενο της Μονής Βλατάδων Επίσκοπο Αμορίου, ενόψει δε τούτου εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις.

8. Επειδή, εξ άλλου, το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου

./.

«Προσκυνηματικός Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής» και η «Ιερά Μητρόπολη Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως», άσκησαν την 7.4.2017 αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών [Γενικός Αριθμός Κατάθεσης (ΓΑΚ) 525794/2017, Ειδικός Αριθμός Κατάθεσης (ΕΑΚ) 1268/2017], με αίτημα την αναγνώριση της ακυρότητας των προαναφερθέντων 14678/20.11.2014 προσυμφώνου και 15238/10.7.2015 οριστικού συμβολαίου δωρεάς της Συμβολαιογράφου Αθηνών Ευσταθίας Μπολτισή. Η αγωγή ασκήθηκε μετά την σύνταξη του 17367/5.4.2017 συμβολαίου της αυτής Συμβολαιογράφου, που τιτλοφορείται «Πράξη Πλήρωσης Διαλυτικής Αίρεσης - Επαναφορά Κυριότητας Ακινήτων». Υπέρ των εναγόντων νομικών προσώπων άσκησαν την από 31.5.2017 πρόσθετη παρέμβαση, με κοινό δικόγραφο, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος [ΓΑΚ 541946/2017, ΕΑΚ 1881/2017]. Επί της αγωγής αυτής δεν έχει εκδοθεί απόφαση. Περαιτέρω, η Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών και ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κατέθεσαν την 24.10.2017 αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών [ΓΑΚ 587839/2017, ΕΑΚ 3686/2017], με αίτημα την αναγνώριση της ακυρότητας των ανωτέρω (α) 17368/5.4.2017 συμβολαίου, που τιτλοφορείται «Πράξη σύστασης πρότασης δωρεάς 'εν ζωή' της μεταβίβασης κατά το δικαίωμα της πλήρους κυριότητας ακινήτων (λόγω δωρεάς)», (β) 17827/31.7.2017 συμβολαίου περί αποδοχής της δωρεάς από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και (γ) 17367/5.4.2017 συμβολαίου, που τιτλοφορείται «Πράξη Πλήρωσης Διαλυτικής Αίρεσης - Επαναφορά Κυριότητας Ακινήτων». Κατά τα διαλαμβανόμενα στην αγωγή αυτή, η ακυρότητα των συμβολαίων προκύπτει λόγω της αντιθέσεώς τους στη βούληση του διαθέτη Δημητρίου Προμπονά, όπως ερμηνεύθηκε με την 3724/2001 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, καθώς και λόγω παραβάσεως του άρθρου 109 του Συντάγματος, το οποίο απαγορεύει κατ' αρχήν τη μεταβολή του περιεχομένου ή των όρων διαθήκης ως προς τις διατάξεις τους υπέρ του Δημοσίου ή υπέρ κοινωφελούς σκοπού, την

επιτρέπει δε μόνο κατ' εξαίρεση και υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, των άρθρων 10 και 46 του ν. 4182/2013 περί Κώδικος Κοινοφελών περιουσιών (Α' 185), των άρθρων 29 και 36 παρ. 6 του ν. 590/1977 και των άρθρων 1, 2 και 13 του Κανονισμού 8/1979 περί Ιερών Ναών και Ενοριών. Στην ως άνω αγωγή, για την οποία δεν έχει προσδιορισθεί δικάσιμος, άσκησαν πρόσθετη παρέμβαση υπέρ των εναγόντων ο Δήμος Αθηναίων, την 15.12.2017 [ΓΑΚ 608475/2017, ΕΑΚ 4515/2017], και υπέρ των εναγομένων η Μονή των Βλατάδων, την 22.1.2018 [ΓΑΚ 5913/2018, ΕΑΚ 265/2018].

9. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε, με την υπό κρίση αίτηση ζητείται η ακύρωση της ΕΞ.1934/8.3.2018 πράξεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, με την οποία αποφασίσθηκε η προσωρινή επανασφράγιση του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής Κληροδοτήματος Δημητρίου Προμπονά. Με το από 26.4.2018 υπόμνημα δε, ζητείται η ακύρωση της μεταγενέστερης ΕΞ.3262/18.4.2018 πράξεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, με την οποία αποφασίσθηκε η προσωρινή αποσφράγιση του ανωτέρω Ναού για συγκεκριμένο σκοπό και, ακολούθως, η επανασφράγισή του.

10. Επειδή, παθητικώς νομιμοποιείται στην παρούσα δίκη η Αρχιεπισκοπή Αθηνών, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο υπό την ιδιότητα του διαποιμαίνοντος την Αρχιεπισκοπή Αθηνών (πρβλ. ΣτΕ 2229/2012, 3253/2004). Εξ άλλου, η Εκκλησία της Ελλάδος, με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς παρεμβαίνει στην παρούσα δίκη υπέρ του κύρους των προσβαλλομένων πράξεων, το αντικείμενο των οποίων αφορά τις αρμοδιότητες των οργάνων της σε σχέση με τη λειτουργία ναού από άλλο ομόδοξο εκκλησιαστικό πρόσωπο εντός της εδαφικής περιφέρειας της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος (πρβλ. ΣτΕ 4215/2015), και είναι απορριπτέοι οι περί του αντιθέτου ισχυρισμοί των αιτούντων.

11. Επειδή, κατά το άρθρο 49 παρ. 2 του π.δ/τος 18/1989, η

παρέμβαση ασκείται, επί ποινή απαραδέκτου, με δικόγραφο που κατατίθεται στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας έξι τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση. Συνεπώς, η παρέμβαση του Δήμου Αθηναίων, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο την 6.6.2018, σε χρόνο μικρότερο των έξι πλήρων ημερών από τη δικάσιμο της 12.6.2018, είναι απορριπτέα ως εκπρόθεσμη.

12. Επειδή, η προσβαλλόμενη ΕΞ.1934/8.3.2018 απόφαση του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, που διατάσσει τη σφράγιση του επίμαχου Ναού, εκδόθηκε δυνάμει διατάξεων πολιτειακών νόμων και αποτελεί εκτελεστή διοικητική πράξη εκκλησιαστικής αρχής, υποκειμένη στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβλ. ΣτΕ 1548/1974, 2147/1976, 1457/1989, 4215/2015, πρβλ. και 736/2005 επτ, 502/2011, 3003/2014 Ολομ, 2576/2017). Εξ άλλου, η εκδοθείσα μετά την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως ΕΞ.3262/18.4.2018 πράξη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, της οποίας επίσης ζητείται η ακύρωση με το από 26.4.2018 υπόμνημα, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 32 παρ. 3 του π.δ/τος 18/1989, καθ' ο μέρος μεν αποφασίσθηκε με αυτήν η προσωρινή αποσφράγιση του ανωτέρω Ναού μόνο κατά την 22^α και την 23^η Απριλίου 2018, για την τέλεση Ιεράς Πανηγύρεως, καίτοι είναι βλαπτική για τους αιτούντες, εφόσον εντέλλονται Ιερείς των ΣΤ', Θ' και Η' Αρχιεπισκοπικών Περιφερειών [Ακαδημίας Πλάτωνος-Κολοκυνθούς-Σκουζέ, Άνω Πατησίων-Γαλασιού και Κάτω Πατησίων] να μεριμνήσουν από κοινού για την τέλεση των λατρευτικών εκδηλώσεων κατά τις δύο ως άνω ημέρες, είχε ήδη εξαντλήσει το ρυθμιστικό της περιεχόμενο πριν από την κατάθεση του προαναφερθέντος υπομνήματος. Καθ' ο, δε, μέρος με την ίδια πράξη διατάσσεται η επανασφράγιση του Ναού μετά την εκπλήρωση του συγκεκριμένου σκοπού, είναι βεβαιωτική της αρχικώς προσβαλλομένης και στερείται εκτελεστότητας. Κατά συνέπεια, η πράξη αυτή προσβάλλεται απαραδέκτως.

13. Επειδή, το πρώτο αιτούν Οικουμενικό Πατριαρχείο προς

Θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του για την άσκηση της υπό κρίση αιτήσεως επικαλείται τα προαναφερθέντα 17368/5.4.2017 και 17827/31.7.2017 συμβόλαια, τα οποία μετεγράφησαν στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών και με τα οποία φέρεται να απέκτησε λόγω δωρεάς εν ζωή, μεταξύ άλλων, το ακίνητο που περιλαμβάνει τον παλαιό Ναό Αγίου Γεωργίου και τον επίμαχο νέο Ναό Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής. Η Αρχιεπισκοπή Αθηνών με την 3563/2.5.2018 έκθεση απόψεων και το από 19.6.2018 υπόμνημα προβάλλει ότι οι τίτλοι τους οποίους επικαλείται το πρώτο αιτούν προς θεμελίωση του εννόμου συμφέροντός του δεν είναι έγκυροι και ότι εκκρεμεί, άλλωστε, η ασκηθείσα στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών αγωγή με αντικείμενο την αναγνώριση της ακυρότητάς τους. Εφόσον, όμως, το πρώτον αιτούν φέρεται, τυπικώς, να έχει αποκτήσει την κυριότητα του επίδικου Ναού, δυνάμει σχετικών συμβολαιογραφικών πράξεων που μετεγράφησαν, με έννομο συμφέρον ασκεί την κρινόμενη αίτηση, η τελική δε κρίση ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων για την κτήση ή μη εκ μέρους του Οικουμενικού Πατριαρχείου εμπραγμάτου δικαιώματος ανήκει στο αρμόδιο κατά το Σύνταγμα πολιτικό δικαστήριο (πρβλ. ΣτΕ 4658/1988, 2300/1983, 568/1979). Εξ άλλου, με έννομο συμφέρον ασκείται η αίτηση και από την δεύτερη αιτούσα Μονή Βλατάδων, στην οποία, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, προσαρτήθηκαν εκκλησιαστικώς οι ανωτέρω δύο Ναοί προκειμένου να τεθούν σε δημοσία λατρεία διά του Ηγουμένου της, ως εξαρτήματά της.

14. Επειδή, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος. «1. Επικρατούσα θρησκεία στην Ελλάδα είναι η θρησκεία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας του Χριστού. Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας ... υπάρχει αναπόσπαστα ενωμένη δογματικά με τη Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης και με κάθε άλλη ομόδοξη Εκκλησία του Χριστού· τηρεί απαρασάλευτα, όπως εκείνες, τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνες και τις ιερές παραδόσεις. Είναι αυτοκέφαλη, διοικείται

από την Ιερά Σύνοδο των εν ενεργεία Αρχιερέων και από τη Διαρκή Ιερά Σύνοδο που προέρχεται από αυτή και συγκροτείται όπως ορίζει ο Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας, με τήρηση των διατάξεων του Πατριαρχικού Τόμου της κθ' (29) Ιουνίου 1850 και της Συνοδικής Πράξης της 4^{ης} Σεπτεμβρίου 1928. 2. Το εκκλησιαστικό καθεστώς που υπάρχει σε ορισμένες περιοχές του Κράτους δεν αντίκειται στις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου». Περαιτέρω, κατά το άρθρο 13 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, «1. Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη ... 2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη ...». Εξ άλλου, η παράγραφος 8 του άρθρου 18 του Συντάγματος ορίζει ότι «Δεν επιτρέπεται να απαλλοτριωθεί η αγροτική ιδιοκτησία των Σταυροπηγιακών Ιερών Μονών της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας στη Χαλκιδική, των Βλατάδων στη Θεσσαλονίκη και του Ευαγγελιστή Ιωάννη του Θεολόγου στην Πάτμο, με εξαίρεση τα μετόχια. Επίσης δεν επιτρέπεται να απαλλοτριωθεί η περιουσία που βρίσκεται στην Ελλάδα των Πατριαρχείων Αλεξάνδρειας, Αντιόχειας και Ιεροσολύμων, καθώς και της Ιερής Μονής του Σινά», στο άρθρο 105 δε του Συντάγματος, που αφορά το καθεστώς του Αγίου Όρους, ορίζεται ότι: «1. Η χερσόνησος του Άθω ... η οποία αποτελεί την περιοχή του Αγίου Όρους, είναι, σύμφωνα με το αρχαίο προνομιακό καθεστώς του, αυτοδιοίκητο τμήμα του Ελληνικού Κράτους, του οποίου η κυριαρχία πάνω σ' αυτό παραμένει άθικτη. Από πνευματική άποψη το Άγιο Όρος διατελεί υπό την άμεση δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου ... 2. ... 3. Ο λεπτομερής καθορισμός των αγιορειτικών καθεστώτων και του τρόπου της λειτουργίας τους γίνεται από τον Καταστατικό Χάρτη του Αγίου Όρους, τον οποίο, με σύμπραξη του αντιπροσώπου του Κράτους, συντάσσουν και ψηφίζουν οι είκοσι Ιερές Μονές και τον επικυρώνουν το Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Βουλή των Ελλήνων. 4. Η ακριβής τήρηση

των αγιορειτικών καθεστώτων τελεί ως προς το πνευματικό μέρος υπό την ανώτατη εποπτεία του Οικουμενικού Πατριαρχείου και ως προς το διοικητικό μέρος υπό την εποπτεία του Κράτους, στο οποίο ανήκει αποκλειστικά και η διαφύλαξη της δημόσιας τάξης και ασφάλειας. 5. Οι πιο πάνω εξουσίες του Κράτους ασκούνται από διοικητή ...».

15. Επειδή, ο ν. 590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α' 146) ορίζει στο άρθρο 1 τα εξής: «1. Η Εκκλησία της Ελλάδος, ούσα θείον καθίδρυμα και έχουσα κεφαλήν τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν, είναι αναποσπάστως ηνωμένη δογματικώς μετά της εν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης και πάσης άλλης Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας, στοιχούσα τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής και τηρούσα απαρασαλεύτως, ως και πάσαι αι λοιπαί Ορθόδοξοι Εκκλησiai, τα δόγματα, τους ιερούς αποστολικούς και συνοδικούς κανόνας και τας ιεράς παραδόσεις. 2. Η Εκκλησία της Ελλάδος είναι αυτοκέφαλος, αυτοδιοικείται δε, εν τω πλαισίω των περί θρησκείας άρθρων του Συντάγματος, διά των εν ενεργεία Μητροπολιτών αυτής. 3. Η Εκκλησία της Ελλάδος περιλαμβάνει τας Μητροπόλεις της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος, συμφώνως προς τον από 29^{ης} Ιουνίου 1850 Πατριαρχικόν και Συνοδικόν Τόμον και τας από Ιουλίου 1866 και Μαΐου 1882 Πατριαρχικάς Συνοδικάς Πράξεις και τας Μητροπόλεις των Νέων Χωρών, συμφώνως προς την από 4^{ης} Σεπτεμβρίου 1928 Πατριαρχικήν και Συνοδικήν Πράξιν του Οικουμενικού Πατριαρχείου και έχει ως μέλη πάντας τους κατοικούντας εν τη περιοχή αυτών Ορθοδόξους Χριστιανούς. 4. Κατά τας νομικάς αυτών σχέσεις η Εκκλησία της Ελλάδος, αι Μητροπόλεις, αι Ενορίαί μετά των Ενοριακών αυτών Ναών, αι Μοναί ... είναι Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου ... τα λοιπά Εκκλησιαστικά Καθιδρύματα της Αρχιεπισκοπής Αθηνών και των Μητροπόλεων, τα λειτουργούντα μέχρι της ισχύος του παρόντος και κεκτημένα νομική προσωπικότητα, είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου ... 5. Η εις Κρήτην, Δωδεκάνησον και Άγιον Όρος κρατούσα Εκκλησιαστική

κατάστασις, διεπομένη υπό του ισχύοντος εν αυτοίς πατριαρχικού καθεστώτος, δεν θίγεται διά του παρόντος». Κατά το άρθρο 3 παρ. 1 του νόμου αυτού, ανώτατη εκκλησιαστική αρχή της Εκκλησίας της Ελλάδος είναι η Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας [ΙΣΙ], που συγκροτείται από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος, ως Πρόεδρο, και όλους τους διαποιμένοντες Μητροπόλεις Αρχιερείς, διαρκές διοικητικό όργανο δε αυτής είναι η Διαρκής Ιερά Σύνοδος [ΔΙΣ], που συγκροτείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7, ήτοι από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών, ως Πρόεδρο, και δώδεκα μέλη, «ως τα μεν εξ λαμβάνονται εκ των εν ενεργεία Μητροπολιτών της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος ... τα δε λοιπά εξ λαμβάνονται ... εκ των εν ενεργεία Μητροπολιτών των Νέων Χωρών ...». Κατά το άρθρο 11, η Εκκλησία της Ελλάδος περιλαμβάνει την Αρχιεπισκοπή Αθηνών και τις Μητροπόλεις (α) της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος και (β) του Οικουμενικού Πατριαρχικού θρόνου (παρ. 1), η εδαφική περιφέρεια των Μητροπόλεων καθορίζεται με απόφαση της ΙΣΙ, «ως οι Ιεροί Κανόνες διακελεύουν» (παρ. 2) και κάθε Μητρόπολη υποδιαιρείται σε ενορίες, «εχούσας ως κέντρον τον αντίστοιχον ενοριακόν ναόν» (παρ. 3). Κατά το άρθρο 29 παρ. 1 «Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών υπό την ιδιότητα του ποιμαίνοντος την Αρχιεπισκοπήν Αθηνών, ως και έκαστος εν ενεργεία Μητροπολίτης, ως Εκκλησιαστική Αρχή της κληρωθείσης αυτώ Μητροπόλεως, ασκούν εντός της περιφέρειας της Μητροπόλεως των την υπό των Ιερών Κανόνων, των Εκκλησιαστικών διατάξεων και των νόμων εν γένει της Πολιτείας προβλεπομένην εξουσίαν». Κατά το άρθρο 36, «1. Η Ενορία μετά του ενοριακού ναού ως βασική μονάς οργανώσεως του εκκλησιαστικού βίου λογίζεται ... ως Νομικόν Πρόσωπον Δημοσίου Δικαίου. 2. ... 4. Κέντρον της εν γένει εκκλησιαστικής ζωής της ενορίας είναι ο ενοριακός ναός καθοριζόμενος δι' αποφάσεως του οικείου Μητροπολιτικού Συμβουλίου. 5. ... 6. Τα της ιδρύσεως, των πόρων, της διοικήσεως, της διαχειρίσεως και της εν γένει λειτουργίας των ιερών ναών (ενοριακών και μη), τα της

εκτελέσεως εκκλησιαστικών έργων, τα της ανεγέρσεως ιερών ναών και των κτισμάτων αυτών ... καθορισθήσονται διά κανονιστικών αποφάσεων της ΔΙΣ, εγκρινομένων υπό της ΙΣΙ και δημοσιευομένων διά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, καθ' ο μέρος δεν ρυθμίζονται διά του παρόντος. Δι' ομοίων αποφάσεων καθορισθήσονται και τα της λειτουργίας εν γένει των ενοριών». Περαιτέρω, στο άρθρο 39 του ως άνω νόμου 590/1977 ορίζονται τα εξής: «1. Η Ιερά Μονή είναι θρησκευτικόν καθίδρυμα διά την άσκησιν των εν αυτή εγκαταβιούντων ανδρών ή γυναικών, συμφώνως προς τας μοναχικάς επαγγελίας και τους περί μοναχικού βίου ιερούς Κανόνας και παραδόσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας. 2. Εν τη Εκκλησία της Ελλάδος λειτουργούν Ιεραί Μοναί, τελούσαι υπό την πνευματικήν εποπτείαν του επιχωρίου Αρχιερέως, και Συνοδικαί Σταυροπηγιακαί Ιεραί Μοναί, τελούσαι υπό την πνευματικήν εποπτείαν της ΔΙΣ. 3. Η ίδρυσις νέων και η διάλυσις ή συγχώνευσις υφισταμένων Μονών της Εκκλησίας της Ελλάδος συντελείται διά Προεδρικού Διατάγματος, εκδιδομένου μετά σύμφωνον γνώμην του επιχωρίου Αρχιερέως και έγκρισιν της ΔΙΣ, προτάσει του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ... 4. Τα της οργανώσεως και προαγωγής του πνευματικού βίου και τα της διοικήσεως της Μονής καθορίζονται υπό του Ηγουμενοσυμβουλίου ... δι' εσωτερικού κανονισμού ... 5. Ο Ηγούμενος και τα μέλη του Ηγουμενοσυμβουλίου ... εκλέγονται ... υπό της μοναχικής αδελφότητος, άλλως ορίζονται υπό του επιχωρίου Αρχιερέως ... 6. Ο Μητροπολίτης ασκεί επί των Ιερών Μονών της επαρχίας αυτού την κατά τους ιερούς κανόνας πνευματικήν εποπτείαν διά την κανονικήν μνημόνευσιν του ονόματος αυτού εν ταις ιεραίς Ακολουθίαις, την χειροθεσίαν του Ηγουμένου, την έγκρισιν της κουράς των μοναχών, την ανάκρισιν των κανονικών παραπτωμάτων, την μέριμναν διά την κατά τους ιερούς κανόνας λειτουργίαν της Μονής και τον έλεγχον της νομιμότητος της οικονομικής διαχειρίσεως αυτής. 7. Μετόχια Μονών της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, εάν μεν ανήκουν εις το

κλίμα της Εκκλησίας της Ελλάδος, ιδρύονται τη αδεία του επιχωρίου Αρχιερέως και λειτουργούν υπό την πνευματικήν εποπτείαν του οικείου Μητροπολίτου, εάν δε ανήκουν εις έτερον κλίμα, ιδρύονται τη αδεία του Κράτους, παρεχομένη διά κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εξωτερικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκδιδομένης μετά συγκατάθεσιν του επιχωρίου Αρχιερέως και έγκρισιν της ΔΙΣ και λειτουργούν υπό την εποπτείαν αυτής, ασκουμένην διά του επιχωρίου Αρχιερέως, εφαρμοζομένων επ' αυτών των ισχυουσών διά τας εν τη περιοχή της Εκκλησίας της Ελλάδος Μονάς διατάξεων. 8. Εξαιρούνται της εποπτείας του επιχωρίου Αρχιερέως αι Πατριαρχικά και Σταυροπηγιακά Μοναί Βλατάδων εν Θεσσαλονίκη και Αγίας Αναστασίας Φαρμακολυτρίας εν Χαλκιδική, αίτινες ανήκουσαι εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον μετά πάσης της κινητής και ακινήτου αυτών περιουσίας, τελούν υπό την άμεσον αυτού πνευματικήν κυριαρχίαν και διοίκησιν, διεπόμεναι υπό του ανέκαθεν ισχύοντος Πατριαρχικού καθεστώτος, μνημονευομένου εν αυταίς κατά την κανονικήν τάξιν του ονόματος του Οικουμενικού Πατριάρχου. Ωσαύτως εξαιρούνται τα μετόχια του Παναγίου Τάφου και της Ι. Μονής Σινά. 9. Ιεροί Ναοί, μετά ή άνευ μοναστικών αδελφοτήτων, ευρισκόμενοι εν τω χώρω της Εκκλησίας της Ελλάδος και μη υπαγόμενοι υπό την πνευματικήν δικαιοδοσίαν αυτής δύνανται να καταστούν, διά χαριστικής δικαιοπραξίας των κυρίων αυτών, μετόχια Ι. Μονών των πρεσβυγενών πατριαρχικών θρόνων και της Ι. Μονής Σινά, μετά συγκατάθεσιν της δωρεοδόχου Μονής και έγκρισιν του επιχωρίου Αρχιερέως και της ΔΙΣ αποκλειομένης της καθ' οιονδήποτε τρόπον εγκαταβιώσεως εις ταύτα Επισκόπων. Δια της ως άνω χαριστικής δικαιοπραξίας καθορίζονται οι προϋποθέσεις και οι όροι, ως και ο τρόπος διοικήσεως και λειτουργίας των εν λόγω μετοχίων. 10. Διά κανονιστικών αποφάσεων της ΔΙΣ, εγκρινομένων υπό της ΙΣΙ και δημοσιευομένων δια της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως θεσπίζονται τα πλαίσια λειτουργίας των εν τη περιοχή της Εκκλησίας της Ελλάδος Ορθοδόξων Ησυχαστηρίων ...». Κατά το άρθρο

44, «1. Τα παραπτώματα των κληρικών και μοναχών τα σχετικά προς τα καθήκοντα και τας επαγγελίας της ομολογίας αυτών, τα συνεπαγόμενα κανονικάς κυρώσεις, εκδικάζονται υπό των εκκλησιαστικών δικαστηρίων ... 2. Το δικαίωμα εκκλήτου ενώπιον του Οικουμενικού Πατριάρχου κατά τελεσιδίκων αποφάσεων επιβαλλουσών ποινήν αρχίας, εκπτώσεως από του θρόνου ή καθαιρέσεως, το οποίον παρέχεται δια του ΣΤ' όρου της από 4.9.1928 Πατριαρχικής και Συνοδικής Πράξεως εις τους Μητροπολίτας των Νέων Χωρών, έχουν και οι Μητροπολίται της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος ...». Κατά το άρθρο 45 παρ. 1, «Οι ιεροί ναοί, τα εν λατρευτική χρήσει ιερά σκεύη, άμφια, λειτουργικά βιβλία και εικόνες αποτελούν πράγματα ιερά καθιερωμένα ή ηγιασμένα, και ισχύουν επ' αυτών οι διατάξεις των άρθρων 966 και 971 του Αστικού Κώδικος», κατά το άρθρο 47 παρ. 2 δε, όπως ίσχυε μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 29 του ν. 1577/1985 (Α' 210), για την ανέγερση ή επισκευή, μεταξύ άλλων, Ιερών Ναών τη σχετική άδεια χορηγεί ο ΟΔΕΠ διά της εγκρίσεως της σχετικής μελέτης από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία αυτού, μετά από γνωμοδότηση της παρ' αυτώ Επιτροπής Έργων και της κατά τόπον αρμόδιας Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων [βλ. ήδη τις ρυθμίσεις του άρθρου 53 του ν. 4178/2013 (Α' 174) «Άδειες δόμησης εκκλησιαστικών ακινήτων», με την παράγραφο 2 του οποίου καταργήθηκε η παράγραφος 2 του άρθρου 47 του ν. 590/1977]. Κατά το άρθρο 52, «1. Όπου εν τω παρόντι γίνεται χρήσις του όρου 'εν ενεργεία Μητροπολίτης' ή 'εν ενεργεία Αρχιερέυς' νοείται ο διαποιμαίνων Μητρόπολιν Αρχιερέυς. 2. Όπου εν τω παρόντι γίνεται χρήσις του όρου 'Αρχιεπίσκοπος' νοείται ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάντες οι εν ενεργεία Μητροπολίται. Όπου δε γίνεται χρήσις του όρου 'Μητρόπολις' νοείται και η Αρχιεπισκοπή Αθηνών». Τέλος, κατά τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 67 του αυτού ν. 590/1977, «Μέχρι της εκδόσεως των διά του παρόντος νόμου προβλεπομένων Προεδρικών

Διαταγμάτων ή αποφάσεων της ΙΣΙ ή της ΔΙΣ εξακολουθούν εφαρμοζόμενοι αι μέχρι τούδε κείμενοι διατάξεις, εφ' όσον δεν αντίκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος ...».

16. Επειδή, δυνάμει της ανωτέρω εξουσιοδοτικής διατάξεως του άρθρου 36 παρ. 6 του ν. 590/1977 εκδόθηκε ο Κανονισμός 8/1979 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος «Περί Ιερών Ναών και Ενοριών» (Α' 1/1980). Ο Κανονισμός αυτός ορίζει στο άρθρο 1° ότι «Οι Ναοί της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος διακρίνονται εις: (α) Ενοριακούς, εις ους υπάγονται τα Παρεκκλήσια και Εξωκκλήσια τούτων. (β) Προσκυνηματικούς ή επικουρούσας κοινωφελείς σκοπούς και Ιδρύματα της Εκκλησίας. (γ) Ιδιόκτητους και (δ) Ναούς Κοιμητηρίων». Κατά το άρθρο 2° οι ενοριακοί ναοί «λογίζονται νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου» (παρ. 1), ιδρύονται με προεδρικό διάταγμα, για την έκδοση του οποίου απαιτείται, μεταξύ άλλων, σύμφωνη γνώμη του οικείου Μητροπολιτικού Συμβουλίου (παρ. 2), συμμορφώνονται δε «επακριβώς προς τας υπό των οικείων Μητροπολιτών γενικής και ειδικάς οδηγίας τελούντες υπό την πνευματικήν και διοικητικήν δικαιοδοσίαν αυτών ως και την άμεσον επίβλεψιν και καθοδήγησιν των ιερατικών αυτών προϊσταμένων δια την επιτέλεσιν της θείας λατρείας και την εξυπηρέτησιν των θρησκευτικών αναγκών του Χριστεπωνύμου πληρώματος» (παρ. 4), στο δε άρθρο 3° ορίζεται ότι «Η Ενορία μετά του Ενοριακού Ναού, ως βασική μονάς οργανώσεως του Εκκλησιαστικού βίου, έχει ωρισμένην τοπικήν περιφέρειαν, περιλαμβάνουσαν τους κατοικούντας εν αυτή Ορθοδόξους Χριστιανούς ...» (παρ. 1). Στο άρθρο 13° του Κανονισμού, με τον τίτλο «Ιδιόκτητοι και Προσκυνηματικοί Ι. Ναοί», ορίζονται τα εξής: «1. Ιδιόκτητοι Ι. Ναοί ανεγείρονται κατόπιν αδείας του οικείου Μητροπολίτου επί τη βάσει αρχιτεκτονικών σχεδίων κατά τα περί ανεγέρσεως Ενοριακών Ναών ισχύοντα και λειτουργούσιν επίσης κατόπιν ομοίας αδείας. 2. Οι ιδιόκτητοι Ναοί παραμένουν εις την ιδιοκτησίαν και διαχείρισιν του ιδιοκτήτου, εφ' όσον προορίζονται υπ' αυτού προς εξυπηρέτησιν των

θρησκευτικών αναγκών αυτού μόνου και της οικογενείας του. Κλείονται εντολή του οικείου Μητροπολίτου δια της Αστυνομικής Αρχής ή απαλλοτριούνται υπέρ του πλησιεστέρου Ενοριακού ή Προσκυνηματικού Ι. Ναού αναγκαστικώς κατά τας εκάστοτε ισχυούσας περί απαλλοτριώσεως διατάξεις: (α) αν ανηγέρθησαν ή λειτουργούν άνευ αιτήσεως και χορηγήσεως της σχετικής αδείας υπό του Μητροπολίτου κατά τ[α] υπό της παρ. 1 του παρόντος άρθρου οριζόμενα, (β) εάν τεθώσιν εις δημοσίαν λατρείαν και (γ) εάν παύσωσι εξυπηρετούντες τον προορισμόν των. 3. (α) Δεν θεωρείται απόδοσις εις δημοσίαν λατρείαν ή κατά την πανήγυριν του Ναού προσέλευσις και άλλων πιστών ... (β) ... 4. Άπαντα τα Παρεκκλήσια και Εξωκκλήσια, τα τελούντα μέχρι της εκδόσεως του παρόντος Κανονισμού υπό την διοίκησιν και διαχείρισιν του ΤΑΚΕ [Ταμείο Ασφαλίσεως Ορθοδόξου Εφημεριακού Κλήρου της Ελλάδος], παραμένουσιν εις αυτό, πάντα δε τα λοιπά υφιστάμενα ή ιδρυθησόμενα υπάγονται ως προς την διοίκησιν και διαχείρισιν εις τον Ενοριακόν Ναόν, εντός των ορίων του οποίου κείνται ταύτα ... 5. (α) Οι Ναοί των Φιλανθρωπικών, Εκπαιδευτικών, Δημοσίων και Δημοτικών Ιδρυμάτων, των Νομικών προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας θεωρούνται νομίμως ανεγερθέντες, εφ' όσον ετηρήθη η διαδικασία της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, λειτουργούσιν δε τη κανονική αδεία του οικείου Μητροπολίτου προς εξυπηρέτησιν μόνον των αναγκών του προσωπικού και των τροφίμων ή των μελών αυτών, αι δε εισπράξεις διατίθενται διά τας ανάγκας του Ι. Ναού, εφαρμοζομένων κατ' αναλογίαν των εν παραγράφω 3 του παρόντος άρθρου οριζομένων. (β) Ναοί των ιδρυμάτων, περί των το προηγούμενον εδάφιον, τιθέμενοι εις Δημοσίαν λατρείαν περιέρχονται εις την διοίκησιν και διαχείρισιν του πλησιεστέρου ενοριακού Ναού εντός των ορίων του οποίου ούτοι κείνται ή καθίστανται ιερά Προσκυνήματα της Ιεράς Μητροπόλεως προς ενίσχυσιν των ευαγών αυτής σκοπών, αποφάσει του οικείου Μητροπολίτου. 6. (α) Διά πράξεως του οικείου

Μητροπολίτου μετά γνώμην του οικείου Εκκλησιαστικού Συμβουλίου δύναται να αποσπώνται Ι. Ναοί ή Ι. Προσκυνήματα, Παρεκκλήσια ή Εξωκκλήσια εκ του Ενοριακού Ναού ή να συνιστώνται τοιαύτα επί των τέλει ενισχύσεως φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων Εκκλησιαστικών και παντός πνευματικού και φιλανθρωπικού σκοπού. Η διοίκηση και διαχείρισις τούτων ρυθμίζεται διά πράξεως του οικείου Μητροπολίτου ... (β) ...». Το άρθρο 14^ο ρυθμίζει τα σχετικά με τους Ιερούς Ναούς Κοιμητηρίων, στο δε άρθρο 15^ο ορίζεται ότι «Διά την ανέγερσιν παντός Ναού απαιτείται άδεια του αρμοδίου κατά περιφέρειαν Μητροπολίτου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Πάσα κατά παράβασιν της ανωτέρω διατάξεως επιχειρουμένη ανέγερσις εμποδίζεται υπό της Αστυνομικής Αρχής, ο δε τυχόν ανεγειρόμενος ούτω Ι. Ναός κατεδαφίζεται παρά της Αστυνομικής Αρχής συμφώνως τω Νόμω (άρθρο 24 του α.ν. 2200/1940, ως έτροποποιήθη)» (παρ. 1). Εξ άλλου, κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 33 παρ. 2 του ν.δ/τος 126/1969 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α' 27), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ δυνάμει του άρθρου 6 παρ. 1 του ν.δ/τος 87/1974 (Α' 278) και μετά την κατάργηση του ν.δ/τος 126/1969 με την ίδια διάταξη, εκδόθηκε ο Κανονισμός 39/1972 της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος «Περί των εν Ελλάδι Ορθοδόξων Ιερών Μονών και των Ησυχαστηρίων» (Α' 103). Το στοιχείο α' του άρθρου 4 του Κανονισμού αυτού, το οποίο εξακολουθεί να ισχύει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προαναφερθείσα μεταβατική διάταξη του άρθρου 67 του ν. 590/1977, ορίζει ότι «Μετόχιον είναι παράρτημα Ι. τινός Μονής υποτελής αυτή, ανήκον περιουσιακώς, διαχειριστικώς και διοικητικώς εις την κυρίαρχον ταύτην Μονήν, εν ω διαβιούσιν μοναχοί ανήκοντες εις την Ι. Μονήν και ελεγχόμενοι υπ' αυτής. Το Μετόχιον δεν αποτελεί ίδιον Νομικόν Πρόσωπον αλλά παράρτημα του Νομικού Προσώπου της Ι. Μονής εις ην ανήκει. Ο υπό της Ι. Μονής οριζόμενος υπεύθυνος του Μετοχίου περιορίζεται εις ενεργείας και αρμοδιότητας υπό της κυρίαρχου Μονής καθοριζόμενας». Περαιτέρω, στο άρθρο 27 του ν. 3467/2006 (Α' 128)

ορίζεται ότι «Για την ίδρυση, ανέγερση ή λειτουργία ναού ή ευκτήριου οίκου οποιουδήποτε δόγματος ή θρησκείας, πλην της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, δεν απαιτείται άδεια ή γνώμη της οικείας εκκλησιαστικής αρχής της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος», ότι «Η αίτηση για τη χορήγηση άδειας ιδρύσεως, ανεγέρσεως ή λειτουργίας ναού οποιουδήποτε δόγματος ή θρησκείας, πλην της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος, υποβάλλεται απευθείας στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και όχι προς την οικεία εκκλησιαστική αρχή» και ότι καταργείται κάθε διάταξη που ρυθμίζει με τρόπο διαφορετικό το ίδιο θέμα, με ρητή μνεία, ως καταργουμένων, των διατάξεων του άρθρου 1 του α.ν. 1363/1938 (Α' 305), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του α.ν. 1672/1939 (Α' 123), του άρθρου 41 του α.ν. 1369/1938 (Α' 317) και του άρθρου 1 του β.δ/τος της 20.5/2.6.1939 (Α' 220). Στο δε άρθρο 1 του α.ν. 1363/1938, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του α.ν. 1672/1939, ορίζεται ότι «Διά την ανέγερσιν ή λειτουργίαν Ναού οιοδήποτε δόγματος προαπαιτείται άδεια της οικείας ανεγνωρισμένης εκκλησιαστικής αρχής και του Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, κατά τα δια Βασιλικού Διατάγματος ... ειδικώτερον καθορισθησόμενα. Ναοί ή ευκτήριοι οίκοι από της δημοσιεύσεως του κατά την προηγουμένην παράγραφον Β. Διατάγματος ανεγειρόμενοι ή λειτουργούντες άνευ της τηρήσεως των εν αυτώ διατυπώσεων ή εγκαθιστώμενοι και λειτουργούντες εντός οικημάτων ή αποθηκών ή οιασδήποτε φύσεως κτισμάτων ή στεγάστρων κατά μετατροπήν πάντων τούτων κλείονται και σφραγίζονται υπό της οικείας Αστυνομικής Αρχής, απαγορευομένης της λειτουργίας αυτών ... Υπό τον όρον "Ναός" νοούνται εν τω παρόντι Νόμω και τω υπ' αυτού προβλεπομένω Βασιλικώ Διατάγματι παντός είδους ναοί (ενοριακοί ή μη, εξωκκλήσια ή παρεκκλήσια)». Κατ' εφαρμογή των ως άνω διατάξεων εκδόθηκε το β.δ. της 20.5/2.6.1939 το οποίο ορίζει στο άρθρο 1 παρ. 1 τις προϋποθέσεις η συνδρομή των οποίων απαιτείται «[δ]ιά την έκδοσιν της υπό της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του [α.ν. 1672/1939]

προβλεπομένης αδείας προς ανέγερσιν ή λειτουργίαν Ναών, μη υπαγομένων εις τας διατάξεις της εκάστοτε κειμένης περί Ναών και εφημερίων της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος Νομοθεσίας».

17. Επειδή, από τις παρατεθείσες στις προηγούμενες σκέψεις διατάξεις συνάγονται τα εξής: Στην ελληνική επικράτεια ισχύουν τέσσερα συστήματα κανόνων εκκλησιαστικού δικαίου της Ορθόδοξης δογματικής κατευθύνσεως: (α) το δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος, το οποίο διέπει την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος και τις Μητροπόλεις των Νέων Χωρών, που παραχωρήθηκαν, επιτροπικώς, προς διοίκηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος και εξακολουθούν να υπάγονται, κανονικώς, σε αυτό (βλ. ΣτΕ 4068/1981, 603/1999 επτ), (β) το δίκαιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, το οποίο διέπει τις εκκλησιαστικές επαρχίες της Δωδεκανήσου, που εξακολουθεί εκκλησιαστικώς να υπάγεται άμεσα στην κανονική δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και μετά την ενσωμάτωσή της στην Ελλάδα (βλ. ΣτΕ 3003/2014 Ολομ, 3768/2009 Ολομ), (γ) το δίκαιο του Αγίου Όρους (βλ. ΣτΕ 2629/1988 Ολομ, 736/2005 επτ) και (δ) το δίκαιο της ημιαυτόνομης Εκκλησίας της Κρήτης, που τελεί υπό κανονική εξάρτηση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο [άρθρο 1 ν. 4149/1961 (Α' 41)] (βλ. ΣτΕ 3003/2014 Ολομ). Στο δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και κάθε ένας από τους εν ενεργεία Μητροπολίτες της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος και των Νέων Χωρών αποτελούν την εκκλησιαστική αρχή που ασκεί, ο μεν Αρχιεπίσκοπος εντός της περιφέρειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, οι δε Μητροπολίτες έκαστος εντός της περιφέρειας της Μητροπόλεώς του, την εξουσία η οποία προβλέπεται είτε από τους πολιτειακούς κανόνες δικαίου είτε από τους ιερούς κανόνες και τις εκκλησιαστικές διατάξεις, σύμφωνα με την αρχή της εδαφικότητας που υιοθετεί ο ισχύων Καταστατικός Χάρτης της Εκκλησίας της Ελλάδος [ν. 590/1977] στο άρθρο 29 παρ. 1 για την οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων και των εξουσιών των εκκλησιαστικών αυτών αρχών.

Ενόψει της αρχής αυτής, ορίζεται στο άρθρο 39 του Καταστατικού Χάρτη ότι οι Ιερές Μονές, που λειτουργούν στην Εκκλησία της Ελλάδος, τελούν υπό την πνευματική εποπτεία του επιχώριου Μητροπολίτη (παρ. 2), ο οποίος ασκεί επί των Μονών της εδαφικής του περιφέρειας την πνευματική αυτή εποπτεία κατά τους ιερούς κανόνες, μεριμνά για τη λειτουργία της Μονής κατά τους ιερούς κανόνες και ασκεί, επίσης, τον έλεγχο της νομιμότητας της οικονομικής διαχείρισής αυτής (παρ. 6). Το ίδιο άρθρο προβλέπει, περαιτέρω, ότι η ίδρυση νέων Μονών της Εκκλησίας της Ελλάδος γίνεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από σύμφωνη γνώμη του επιχώριου Μητροπολίτη και έγκριση της Διαρκούς Ιεράς Συνόδου (παρ. 3), καθορίζει δε και τον τρόπο ιδρύσεως των Μετοχίων Μονών της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας εν γένει (παρ. 7). Ειδικότερα, ως προς την ίδρυση Μετοχίου της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας ορίζονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 39 τα εξής: Εάν μεν το Μετόχιο ανήκει στο κλίμα της Εκκλησίας της Ελλάδος, ιδρύεται με άδεια του επιχώριου Μητροπολίτη, δηλαδή του Μητροπολίτη εντός της περιφέρειας του οποίου ιδρύεται τον εν λόγω παράρτημα Μονής, και λειτουργεί υπό την πνευματική εποπτεία του οικείου Μητροπολίτη, δηλαδή του Μητροπολίτη που ασκεί την εποπτεία της κυρίαρχης Μονής. Εάν δε το Μετόχιο δεν ανήκει στο κλίμα της Εκκλησίας της Ελλάδος, αλλά σε άλλο κλίμα της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, για την ίδρυσή του απαιτείται άδεια του Κράτους, συγκεκριμένα δε κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία εκδίδεται μετά από συγκατάθεση του επιχώριου Μητροπολίτη και έγκριση της ΔΙΣ· λειτουργεί δε το ιδρυθέν κατά τον τρόπο αυτό Μετόχιο άλλου κλίματος της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας υπό την εποπτεία της ΔΙΣ, η οποία ασκείται διά του επιχώριου Μητροπολίτη. Το ως άνω άρθρο 39 του Καταστατικού Χάρτη προβλέπει στην παράγραφο 9 και τον τρόπο με τον οποίο «ιεροί Ναοί, μετά ή άνευ μοναστικών αδελφοτήτων», οι οποίοι ευρίσκονται στην εδαφική

περιφέρεια της Εκκλησίας της Ελλάδος και δεν υπάγονται στην πνευματική δικαιοδοσία της, δύνανται να καταστούν Μετόχια Μονών των πρεσβυγενών πατριαρχικών θρόνων [ήτοι των Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων] και της Ιεράς Μονής Σινά, με χαριστική δικαιοπραξία των κυρίων τους, «αποκλειομένης [όμως] της καθ' οιονδήποτε τρόπον εγκαταβιώσεως εις ταύτα Επισκόπων»: προς τούτο απαιτείται συγκατάθεση της δωρεοδόχου Μονής και έγκριση του επιχώριου Μητροπολίτη και της ΔΙΣ. Τέλος, η παράγραφος 8 του ιδίου άρθρου, στο πρώτο εδάφιο, εξαιρεί από την εποπτεία του επιχώριου Μητροπολίτη δύο Πατριαρχικές και Σταυροπηγιακές Μονές, συγκεκριμένα δε τη Μονή Βλατάδων στη Θεσσαλονίκη και τη Μονή Αγίας Αναστασίας Φαρμακολυτρίας στη Χαλκιδική, και ορίζει ότι οι Μονές αυτές, «ανήκουσαι εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον μετά πάσης της κινητής και ακινήτου αυτών περιουσίας, τελούν υπό την άμεσον αυτού πνευματικήν κυριαρχίαν και διοίκησιν, διεπόμεναι υπό του ανέκαθεν ισχύοντος Πατριαρχικού καθεστώτος». Ορίζει επίσης, στο δεύτερο εδάφιο, ότι «Ωσαύτως εξαιρούνται τα μετόχια του Παναγίου Τάφου και της Ι. Μονής Σινά».

18. Επειδή, η ανωτέρω διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 εισάγει ειδικό καθεστώς για δύο Πατριαρχικές και Σταυροπηγιακές Μονές των Νέων Χωρών [των επαρχιών, δηλαδή, του Οικουμενικού Θρόνου, η διοίκηση των οποίων έχει επιτροπικώς ανατεθεί στην Εκκλησία της Ελλάδος με την Πατριαρχική και Συνοδική Πράξη του 1928 (βλ. ΣτΕ 4068/1981, 534/1999, 603/1999)], τη Μονή Βλατάδων και τη Μονή Αγίας Αναστασίας Φαρμακολυτρίας, οι οποίες μνημονεύονται ειδικώς στο Σύνταγμα, στη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 8 που απαγορεύει την απαλλοτρίωση της αγροτικής ιδιοκτησίας τους, πλην των μετοχίων. Οι δύο αυτές Μονές τελούσαν και προ του ν. 590/1977 υπό ειδικό καθεστώς στην ελληνική έννομη τάξη [βλ. ν.δ. 2185/1952 περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως κτημάτων προς αποκατάστασιν ακτημόνων

καλλιεργητών και κτηνοτρόφων (Α' 217): Άρθρο 38 «1. Εξαιρείται της κατά το άρθρο 104 του Συντάγματος απαλλοτριώσεως και της αναγκαστικής μισθώσεως: (Α) Η αγροτική περιουσία των κάτωθι εκ του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως εξαρτωμένων Ιερών Μονών: (α) Αγίου Όρους, (β) Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας Χαλκιδικής, (γ) Βλατάδων Θεσσαλονίκης, (δ) Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πάτμου και (ε) των λοιπών εν Δωδεκανήσω Πατριαρχικών και Σταυροπηγιακών Μονών ...», ν.δ. 126/1969 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» (Α' 27): Άρθρο 33 παρ. 3 «Μετόχια Μονών της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας λειτουργούν, εάν μεν ανήκωσιν εις το κλίμα της Εκκλησίας της Ελλάδος, τη αδεία του οικείου Ιεράρχου και τη πνευματική εποπτεία αυτού, εάν δε ανήκωσιν εις έτερον κλίμα, ιδρύονται τη αδεία του Κράτους, παρεχομένη διά κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εξωτερικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκδιδομένης μετά γνώμην της ΔΙΣ. Λειτουργούσιν δε, εξαιρουμένων των Πατριαρχικών και Σταυροπηγιακών Μονών της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας και Ι. Μονής Βλατάδων και υπό την εποπτείαν του οικείου Μητροπολίτου», ν.δ. 249/1969 (Α' 146): Άρθρο 1 «Η εν Χαλκιδική Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή της Αγίας Αναστασίας της Φαρμακολυτρίας, μεθ' απάσης της κινητής και ακινήτου αυτής περιουσίας, ανήκουσα εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον, τελεί υπό την άμεσον πνευματικήν κυριαρχίαν και διοίκησιν αυτού, διεπομένη υπό του ανέκαθεν ισχύοντος Πατριαρχικού καθεστώτος ...». Άρθρο 2 «1. Αι πρόσοδοι της περιουσίας της Μονής, ης η διαχείρισις διενεργείται υπό του Οικουμενικού Πατριαρχείου, διατίθενται κατά κύριον λόγον διά την συντήρησιν αυτής και της ομωνύμου εκκλησιαστικής Σχολής ή ετέρου Εκκλησιαστικού ή Ευαγούς Ιδρύματος προτάσει του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 2. Ποσοστόν 20% εκ των ακαθαρίστων προσόδων της Μονής ως και τα περισσεύματα της διαχειρίσεως παραχωρούνται εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον προς συντήρησιν της εν Χάλκη Ιεράς Θεολογικής Σχολής». Άρθρο 3 «1. Η Μονή διοικείται, κατά

τα δι' εσωτερικού κανονισμού ορισθησόμενα, υπό του Ηγουμένου και του παρ' αυτώ πενταμελούς συμβουλίου, όπερ ορίζεται υπό του Οικουμενικού Πατριάρχου ... 2. Διά του αυτού εσωτερικού κανονισμού, όστις ισχύει από της εγκρίσεώς του υπό του Οικουμενικού Πατριάρχου και της περί Αυτών Αγίας και Ιεράς Συνόδου, ρυθμίζεται και πάσα άλλη αναγκαία λεπτομέρεια αφορώσα εις τα της διοικήσεως και διαχειρίσεως της περιουσίας της Μονής», πρβλ. ν.δ. 2180/1952 (Α' 214)]. Ο πολιτειακός νόμος κατοχυρώνει με την παράγραφο 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 την εκκλησιαστικώς ανέκαθεν αναγνωριζόμενη απευθείας υπαγωγή των δύο Μονών, με όλη την περιουσία τους, όχι μόνο υπό την πνευματική, αλλά υπό την ευρύτερη κανονική δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όπως κατοχυρώνει, στην ήδη παρατεθείσα διάταξη του άρθρου 44 του ίδιου νόμου, και ένα άλλο εκκλησιαστικό προνόμιο του Οικουμενικού Πατριάρχου, το έκκλητον. Δοθέντος δε ότι οι εν λόγω Μονές, «μετά πάσης της κινητής και ακινήτου αυτών περιουσίας», ανήκουν, σύμφωνα με τη διατύπωση της ως άνω διατάξεως, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και τελούν υπό την άμεση αυτού κυριαρχία και διοίκηση, η εισαγόμενη εξαίρεση από την εποπτεία «του επιχωρίου Αρχιερέως» δεν περιορίζεται ούτε κατά χρόνον ούτε κατά τόπον. Δεν προβλέπει, δηλαδή, η διάταξη ούτε εξαίρεση, αποκλειστικώς, από την εποπτεία του επιχωρίου Μητροπολίτη της έδρας της Μονής [του Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης ως προς τη Μονή Βλατάδων], ούτε εξαίρεση από την εποπτεία εκείνων μόνον των περιουσιακών στοιχείων που ευρίσκονται στην εδαφική περιφέρεια της έδρας των δύο Μονών ή τα οποία κατείχαν ήδη οι εν λόγω Μονές προ του ν. 590/1977. Με την παράγραφο 8 ο νομοθέτης σχετικοποιεί την αρχή της εδαφικότητας, η οποία αποτελεί τον κανόνα και σύμφωνα με το διέπον την Εκκλησία της Ελλάδος πολιτειακό δίκαιο και καθιδρύει κανονική δικαιοδοσία του επιχωρίου Μητροπολίτη στην εδαφική περιφέρεια της Μητροπόλεως του, προβλέποντας ειδικώς για τις προαναφερθείσες δύο Πατριαρχικές Σταυροπηγιακές Μονές τη διατήρηση του ανέκαθεν

ισχύοντος Πατριαρχικού καθεστώτος τους. Η προβλεπόμενη στην παράγραφο 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 εξαίρεση, συνάδουσα με την πρωτοκαθεδρία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία και την ιδιαίτερη θέση του στην συνταγματική έννομη τάξη, ενόψει των ισχυόντων στην ελληνική επικράτεια εκκλησιαστικών καθεστώτων των Νέων Χωρών, της Κρήτης, της Δωδεκανήσου και του Αγίου Όρους, επιτρέπει, κατ' απόκλιση από τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του ίδιου άρθρου, την υπό της Μονής Βλατάδων θέση σε λειτουργία, με την απόδοση σε δημόσια λατρεία, Ναού ανεγερθέντος δυνάμει σχετικής αδειάς, ο οποίος, σύμφωνα με τυπικώς ισχύουσες δικαιοπραξίες, έχει μεταβιβασθεί ιδιοκτησιακώς, μετά την ανέγερσή του, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και προσαρτήθηκε εκκλησιαστικώς στην «ανήκουσα» πνευματικώς και διοικητικώς σε αυτό Μονή Βλατάδων, ως εξάρτημα αυτής. Κατά τον πολιτειακό νόμο, για την ως άνω λειτουργία του Ναού δεν απαιτείται προηγούμενη άδεια είτε του Μητροπολίτη της έδρας της Μονής [του Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης] είτε του Μητροπολίτη στην εδαφική περιφέρεια του οποίου ευρίσκεται ο Ναός [του Αρχιεπισκόπου Αθηνών προκειμένου περί Ναού εντός της εδαφικής περιφέρειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών]. Εφαρμόζεται δε η παράγραφος 8 του άρθρου 39 όχι μόνο όταν με τις οικείες δικαιοπραξίες ο Ναός μεταβιβάζεται απευθείας στις ρητώς αναφερόμενες στη διάταξη αυτή δύο Μονές, Βλατάδων και Αγίας Αναστασίας Φαρμακολυτρίας, αλλά και όταν μεταβιβάζεται στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και παραχωρείται στις «ανήκουσες» σε αυτό μονές. Και τούτο διότι, ανεξαρτήτως του ζητήματος εάν οι εν λόγω Μονές αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, όπως οι Μονές της Εκκλησίας της Ελλάδος, ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (πρβλ. σχετικώς ΣτΕ 27/1932, Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης 4482/1998, 13441/1997, ΑΠ [Τμήμα Ε] 375/1985, Εφετείο Θεσσαλονίκης 166/1965), η διάταξη αυτή ρητώς πάντως τις θεωρεί, για τις ανάγκες της εφαρμογής της, ως «ανήκουσες» στο Οικουμενικό

Πατριαρχείο και, συνεπώς, δεν αποκλείεται η εφαρμογή της ανωτέρω εξαιρετικής ρυθμίσεως επί Ναού που μεταβιβάσθηκε κατά το αστικό δίκαιο στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, παραχωρήθηκε δε από το Πατριαρχείο στην Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή, κατά τους ειδικότερους ορισμούς που διέπουν την εσωτερική δικαιοταξία του, προκειμένου να τεθεί σε δημόσια λατρεία. Τα ανωτέρω ισχύουν και υπό την εκδοχή ότι στην παράγραφο 7 του άρθρου 39 ο όρος Μετόχιο νοείται υπό ευρύτερη έννοια, και όχι υπό την έννοια που του προσδίδεται στο Δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος, και συγκεκριμένα στην παρατεθείσα διάταξη του άρθρου 4 του Κανονισμού 39/1972, διότι με την παράγραφο 8 εισάγεται, όπως προαναφέρθηκε, εξαιρετική ρύθμιση και εν σχέσει προς τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο 7. Εξ άλλου, ανεξαρτήτως εάν μετά την έναρξη ισχύος του ήδη παρατεθέντος άρθρου 27 του ν. 3467/2006, με το οποίο καταργήθηκαν ρητώς, ως προς την «ίδρυση, ανέγερση ή λειτουργία ναού ή ευκτήριου οίκου οποιουδήποτε δόγματος ή θρησκείας, πλην της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος», το άρθρο 1 του α.ν. 1363/1938, το άρθρο 41 του α.ν. 1369/1938 και το άρθρο 1 του β.δ/τος της 20.5/2.6.1939 και ορίσθηκε ότι η σχετική αίτηση «υποβάλλεται απευθείας στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και όχι προς την οικεία εκκλησιαστική αρχή», απαιτείται άδεια της Εκκλησίας της Ελλάδος για την ίδρυση και λειτουργία κάθε Ναού ορθοδόξου δόγματος, και όχι μόνο των ανηκόντων στο κλίμα της Εκκλησίας της Ελλάδος, ή αρκεί προς τούτο, για τους λοιπούς Ναούς της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, άδεια κρατικού μόνο οργάνου, πάντως, όταν εφαρμόζεται η παράγραφος 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, δεν απαιτείται άδεια της οικείας αρχής της Εκκλησίας της Ελλάδος ούτε δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 1 του α.ν. 1363/1938 και του άρθρου 1 του β.δ/τος της 20.5/2.6.1939. Περαιτέρω, οι ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 13 Κανονισμού 8/1979, σύμφωνα με τις οποίες ιδιόκτητοι ναοί, προοριζόμενοι προς εξυπηρέτηση των θρησκευτικών αναγκών του

ιδιοκτήτη και της οικογενείας του, εφόσον ανεγέρθηκαν και λειτουργούν χωρίς τη σχετική άδεια του αρμόδιου Μητροπολίτη ή τίθενται σε δημόσια λατρεία, «[κ]λείονται εντολή του οικείου Μητροπολίτου διά της Αστυνομικής Αρχής», οι ναοί δε φιλανθρωπικών, εκπαιδευτικών ή άλλων παρεμφερών ιδρυμάτων και νομικών προσώπων, προοριζόμενοι προς εξυπηρέτηση των αναγκών του προσωπικού, των τροφίμων ή των μελών τους, εάν διαπιστωθεί ότι έχουν τεθεί σε δημόσια λατρεία περιέρχονται στη διοίκηση και διαχείριση του πλησιέστερου Ενοριακού Ναού (βλ. ΣτΕ 2229/2012, 3253/2004, 1457/1989, 2147/1976, 1548/1974), αποσκοπούν στη διασφάλιση της νόμιμης λειτουργίας ιδιόκτητων χώρων λατρείας, υπό την έννοια των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 13 του Κανονισμού αυτού, και δεν τυγχάνουν εφαρμογής, ούτε ευθέως ούτε αναλόγως, ως προς ναούς που τίθενται σε δημόσια λατρεία από άλλο κλίμα της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, δηλαδή από εκκλησιαστικά πρόσωπα που δεν ανήκουν σε άλλη θρησκεία ή δόγμα ούτε σε χωριστή θρησκευτική κοινότητα [για το ζήτημα της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 13 του Κανονισμού 8/1979 επί μεταβιβάσεως ιδιόκτητου Ναού στην θρησκευτική κοινότητα των Γνησίων Ορθοδόξων Χριστιανών [παλαιοημερολογίτες] βλ. ΣτΕ 904/1997 επτ]. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Ευθ. Αντωνόπουλος και Χρ. Σιταρά, κατά τη γνώμη των οποίων: Η παράγραφος 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 πρέπει να ερμηνευθεί στενά ενόψει του συνταγματικώς κατοχυρωμένου Αυτοκεφάλου της Εκκλησίας της Ελλάδος αλλά και της αρχής της εδαφικότητας που καθιερώνει κανονική δικαιοδοσία του επιχωρίου Μητροπολίτη, στην εδαφική περιφέρεια της Μητροπόλεως του και αποτελεί τον κανόνα, ο οποίος θεσπίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 29 του ν. 590/1977, έκφραση του οποίου συνιστά και η ειδικότερη ρύθμιση της παραγράφου 6 του άρθρου 39 του ν. 590/1977. Συνεπώς, η εξαίρεση των δύο Μονών (Βλατάδων στην Θεσσαλονίκη και Αγίας Αναστασίας Φαρμακολύτριας στη Χαλκιδική) από την εποπτεία του επιχωρίου Μητροπολίτη και η απευθείας

υπαγωγή τους, με όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία τους, στη δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου δεν επιτρέπει την υπό της Μονής Βλατάδων θέση σε λειτουργία, με την απόδοση σε δημόσια λατρεία Ναού, ο οποίος, δυνάμει χαρακτηριστικών δικαιπραξιών -το κύρος των οποίων πάντως έχει αμφισβητηθεί στα πολιτικά δικαστήρια- έχει μεταβιβασθεί, μετά την ανέγερσή του στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και ακολούθως προσαρτήθηκε εκκλησιαστικώς στην "ανήκουσα" πνευματικώς και διοικητικώς σε αυτό Μονή Βλατάδων ως εξάρτημα αυτής. Αντιθέτως, για τη θέση σε λειτουργία με απόδοση σε δημόσια λατρεία από την Μονή Βλατάδων Ναού, ο οποίος έχει μεταβιβασθεί ιδιοκτησιακώς στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και, ακολούθως, προσαρτήθηκε εκκλησιαστικώς στην Μονή αυτή απαιτείται, κατά νόμον, άδεια της αρμόδιας εκκλησιαστικής αρχής της Εκκλησίας της Ελλάδος και, προκειμένου περί Ναού που βρίσκεται εντός της εδαφικής περιφέρειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, του Αρχιεπισκόπου Αθηνών. Στην περίπτωση δηλαδή περιουσιακών στοιχείων που δεν ανήκουν κατά κυριότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, στην Μονή Βλατάδων αλλά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, υποχωρεί η ειδική και εξαιρετική διάταξη της παραγράφου 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 και τυγχάνουν ανάλογης εφαρμογής οι παρ. 7 και 9 του άρθρου 39 που, σύμφωνα και με τον κανόνα της παρ. 6 του ίδιου άρθρου, προβλέπουν σχετικώς τη δικαιοδοσία του επιχωρίου Μητροπολίτη. Τούτο δε, ανεξαρτήτως αν στην έννοια της διαχείρισης της κινητής και ακίνητης περιουσίας των εν λόγω Μονών, κατά την παράγραφο 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 εμπεριέχεται και η απόδοση ναού ανήκοντος στην κυριότητά τους σε δημόσια λατρεία. Εξάλλου, ο όρος Μετόχιο, στις παραγράφους 7 και 9 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, νοείται υπό ευρύτερη έννοια και όχι υπό την έννοια που προσδίδεται στον όρο στο δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος, και συγκεκριμένα στην διάταξη του άρθρου 4 του Κανονισμού 39/1972. Επομένως, ναός που τίθεται μη νομίμως σε δημόσια λατρεία από ομόδοξο

εκκλησιαστικό πρόσωπο ανήκον σε άλλο κλίμα της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας αρμοδίως σφραγίζεται από τον οικείο Μητροπολίτη και, προκειμένου περί Ναού τεθέντος σε λειτουργία εντός της εδαφικής περιφέρειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος, κατ' ανάλογη εφαρμογή των παραγράφων 2 και 5 του άρθρου 13 του ως άνω Κανονισμού 8/1979. Η ανωτέρω στενή ερμηνεία των προαναφερθεισών διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 39 του ν. 590/19777 δεν αμφισβητεί σε καμία περίπτωση την πρωτοκαθεδρία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία, την οποία προϋποθέτει το συνταγματικώς κατοχυρωμένο Αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Ελλάδος που, μαζί με την ισχύουσα στην Εκκλησία αυτή αρχή της εδαφικότητας αποτελούν το έρεισμα της ανωτέρω δικαιοδοσίας του επιχωρίου Μητροπολίτη, ούτε παραγνωρίζει το ειδικό καθεστώς της Μονής Βλατάδων αλλά λαμβάνει υπόψη τη διατύπωση των εν λόγω διατάξεων που και κατά το γράμμα τους εφαρμόζονται μόνο σε περιουσία, κινητή και ακίνητη, ανήκουσα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, στις δύο Μονές. Κατά την ειδικότερη γνώμη των Παρέδρων Ευστ. Σκούρα και Ουρ. Νικολαράκου, για τους λόγους που εκτέθηκαν ανωτέρω από τη μειοψηφία και ιδίως εν όψει του συνταγματικώς κατοχυρωμένου Αυτοκεφάλου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ανεξαρτήτως του τρόπου περιελεύσεως του επίμαχου ναού στη διαχείριση της Μονής Βλατάδων, η παρ. 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, με την οποία εξαιρείται η εν λόγω Μονή και κάθε κινητή και ακίνητη περιουσία αυτής από την εποπτεία του επιχωρίου Αρχιερέως, δεν παρέχει έρεισμα για τη θέση ναού σε δημόσια λατρεία από τη Μονή χωρίς την τήρηση των όρων των παρ. 7 και 9 του ίδιου άρθρου. Και τούτο διότι η προβλεπόμενη στην παρ. 8 εξαίρεση από την εποπτεία δεν εισάγει εμμέσως απόκλιση από τις πάγιες διατάξεις όσον αφορά την ίδρυση ναών, δεδομένου ότι ούτε η γραμματική ερμηνεία της διάταξης, ούτε η συστηματική της ερμηνεία σε συνδυασμό με τις λοιπές διατάξεις του ν. 590/1977 και του Συντάγματος συνηγορούν προς

αυτή την κατεύθυνση. Η διάταξη της παρ. 8 έχει μόνο την έννοια ότι εάν πάντως, κατά τους όρους των παρ. 7 και 9, ναός γίνει μετόχι της Μονής Βλατάδων, τότε η λειτουργία του εξαιρείται της εποπτείας του επιχωρίου Αρχιερέως. Εξάλλου, εφόσον η ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων στηρίζεται στη συνταγματικώς κατοχυρωμένη θεμελιώδη ρύθμιση περί της οργανώσεως της ασκήσεως της εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας εντός μίας ενιαίας θρησκευτικής κοινότητας (βλ. άρθρο 3 παρ. 1 του Συντάγματος, κατά το οποίο η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδας υπάρχει αναπόσπαστα ενωμένη δογματικά με τη Μεγάλη Εκκλησία της Κωνσταντινούπολης), στην ένδικη διαφορά, υπό τους όρους υπό τους οποίους αυτή τίθεται από τους αιτούντες ενώπιον του Δικαστηρίου, δεν γεννάται ζήτημα παραβιάσεως του άρθρου 13 του Συντάγματος περί θρησκευτικής ελευθερίας. Περαιτέρω, υπό την εκτεθείσα πλοκή της υποθέσεως, ήτοι εφόσον ο επίμαχος ναός ανεγέρθηκε με άδεια που εκδόθηκε στο όνομα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών (σύμφωνα και με τους ορισμούς της διαθήκης Προμπονά) και συνδέθηκε, κατά τα εκτεθέντα στο ιστορικό της υποθέσεως, με την Εκκλησία της Ελλάδος (η οποία και δέχθηκε τελικώς την ένταξή του στην κανονική δικαιοδοσία της με την από 10.11.2014 πράξη της Αρχιεπισκοπής Αθηνών), ήτοι δεν ιδρύθηκε απευθείας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, νομίμως, εν πάση περιπτώσει, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη δυνάμει του άρθρου 13 του Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου 8/1979, που προβλέπει τη σφράγιση Ιερού Ναού που τέθηκε σε δημόσια λατρεία άνευ αδείας.

19. Επειδή, όπως προεκτέθηκε, η προσβαλλόμενη πράξη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών διατάσσει τη σφράγιση του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής Κληροδοτήματος Προμπονά, κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων του άρθρου 39 παρ. 7 και 9 του ν. 590/1977 και του άρθρου 13 του Κανονισμού 8/1979, με την αιτιολογία ότι ο Ναός αυτός λειτουργούσε χωρίς κανονική άδεια της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, καίτοι ευρίσκεται εντός της μητροπολιτικής της

περιφέρειας. Εντέλλονται δε, με την ίδια πράξη, οι Ιερείς των Θ' και Η' Αρχιεπισκοπικών Περιφερειών [Ανω Πατησίων-Γαλατσίου και Κάτω Πατησίων] «όπως μεριμνήσουν από κοινού και τη συνδρομή της οικείας Αστυνομικής Αρχής διά την εκτέλεσιν» της αποφάσεως αυτής. Εξ άλλου, στο προοίμιο της προσβαλλομένης γίνεται επίσης μνεία των απορреουσών από τους Ιερούς Κανόνες και τους Νόμους του Κράτους υποχρεώσεων «προς το Χριστεπώνυμον της Εκκλησίας πλήρωμα» [στοιχείο 1 του προοιμίου], των προαναφερθέντων άρθρων 1 παρ. 2-4, 11, 29 και 36 παρ. 6 του ν. 590/1977 [στοιχείο 2 του προοιμίου], του άρθρου 109 του Συντάγματος και του ν. 4182/2013 περί κοινωφελών περιουσιών [στοιχείο 3 του προοιμίου], στοιχείων που αφορούν το ιστορικό της διαφοράς και του γεγονότος ότι «ετέθη εκ νέου εις λειτουργίαν και δημοσίαν λατρείαν ο Ναός υπό ... μελών της Επιτροπής [εκτελεστών] και τον Ηγούμενον της Μονής Βλατάδων, άνευ κανονικής άδειας [του αρμοδίου Αρχιεπισκόπου Αθηνών], κατά παράβασιν της βουλήσεως του διαθέτου ... των οριζομένων εις τον Καταστατικόν Χάρτην της Εκκλησίας της Ελλάδος ... και εις τον Κανονισμόν 8/1979 ... και παρά την ... εκδοθείσαν εις το όνομα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, ως αρμοδίας Εκκλησιαστικής Αρχής, άδειαν ανεγέρσεως του Ναού» [στοιχείο 13 του προοιμίου].

20. Επειδή, ενόψει όσων έγιναν δεκτά στη σκέψη 18, κατά την παράγραφο 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, για τη θέση σε δημόσια λατρεία από τον Ηγούμενο της Μονής Βλατάδων του επίμαχου Ναού, δεν απαιτείται προηγούμενη διοικητική άδεια ούτε του Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης ούτε του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, στην εδαφική περιφέρεια του οποίου ευρίσκεται ο Ναός. Συνεπώς, η παράγραφος 7 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 δεν παρέχει νόμιμο έρεισμα, ούτε αυτοτελώς ούτε σε συνδυασμό με τα άρθρα 1, 11, 29 και 36 του ίδιου νόμου, για την έκδοση της προσβαλλομένης πράξεως. Και υπό την εκδοχή, όμως, ότι η παράγραφος 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 δεν προβλέπει εξαίρεση

από τη διαδικασία της προηγούμενης παραγράφου 7 για την ίδρυση Μετοχίων των Πατριαρχικών Σταυροπηγιακών Μονών Βλατάδων και Αγίας Αναστασίας Φαρμακολυτρίας (βλ. την διατυπωθείσα ανωτέρω μειοψηφία), και ανεξαρτήτως εάν: (α) το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως θεωρείται, κατά την τελευταία αυτή διάταξη, ως ανήκον σε «έτερον κλίμα», ενόψει, αφενός, του Οικουμενικού του χαρακτήρα, που συνεπάγεται την αναγνώριση σε αυτό, εκκλησιαστικώς, αρμοδιοτήτων και υπερορίως, και, αφετέρου, της ιδιαίτερης θέσεώς του στην ελληνική δικαιοταξία, εν σχέσει προς τα λοιπά Πατριαρχεία, πρεσβυγενή ή νεώτερα, και τις άλλες Αυτοκεφάλους Εκκλησίες, και (β) ο όρος Μετόχιον νοείται υπό ευρύτερη έννοια και περιλαμβάνει Ναό κείμενο εκτός της έδρας της κυρίαρχης Μονής, αρμόδιο κατά την παράγραφο 7 για τη χορήγηση της άδειας ιδρύσεως Μετοχίου από εκκλησιαστικό πρόσωπο άλλου κλίματος της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας είναι ένα κρατικό όργανο, και συγκεκριμένα οι Υπουργοί Εξωτερικών και Παιδείας και Θρησκευμάτων, όχι δε ο επιχώριος Μητροπολίτης, ο οποίος κατά νόμον μετέχει απλώς στη διαδικασία εκδόσεως της κ.υ.α. παρέχοντας τη «συγκατάθεσή» του και δεν χορηγεί σχετική άδεια, μη δυνάμενος, ως εκ τούτου, αρμοδίως να διατάξει τη σφράγιση του λειτουργούντος άνευ κρατικής αδείας Μετοχίου. Νόμιμο έρεισμα στην προσβαλλόμενη πράξη δεν παρέχει ούτε η παράγραφος 9 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, διότι η διάταξη αυτή καθορίζει τη διαδικασία μετατροπής Ιερών Ναών που λειτουργούν ήδη υπό την πνευματική δικαιοδοσία άλλου κλίματος της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας σε Μετόχια Μονών των πρεσβυγενών Πατριαρχείων και της Μονής Σινά και δεν ρυθμίζει τη θέση το πρώτον σε δημόσια λατρεία Ναού από πρεσβυγενές Πατριαρχείο. Δεν αποτελεί, επίσης, λόγο για την μη εφαρμογή, εν σχέσει προς τη θέση σε λειτουργία του επίδικου Ναού, του ειδικού κανόνα που θεσπίζει η παράγραφος 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977, το γεγονός ότι η οικοδομική άδεια για την ανέγερσή του χορηγήθηκε από το Γραφείο Ναοδομίας, αντί της οικείας

πολεοδομικής αρχής, καθόσον η χορήγηση της άδειας ανεγέρσεως Ναού από τεχνική υπηρεσία υπαγόμενη στην Εκκλησία της Ελλάδος δεν συνεπάγεται, αυτοδικαίως, την θέση σε λειτουργία του Ναού από την Εκκλησία της Ελλάδος. Εξ άλλου, οι διατάξεις του άρθρου 1 του α.ν. 1363/1938 και του άρθρου 1 του β.δ/τος της 20.5/2.6.1939, που δεν εφαρμόσθηκαν κατά την έκδοση της προσβαλλομένης πράξεως του Αρχιεπισκόπου Αθηνών ως έρεισμα της πράξεως αυτής και τις οποίες επικαλείται το πρώτον η παρεμβαίνουσα Εκκλησία της Ελλάδος με το κατατεθέν μετά τη συζήτηση της υποθέσεως υπόμνημα, ανεξαρτήτως της εννοίας του άρθρου 27 του ν. 3467/2006, δεν καθιστούν αναγκαία την προηγούμενη άδεια της οικείας αρχής της Εκκλησίας της Ελλάδος, ήτοι εν προκειμένω του Αρχιεπισκόπου Αθηνών, για τη λειτουργία του επίμαχου Ναού από τη Μονή Βλατάδων, ενόψει των οριζομένων στην παράγραφο 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977. Περαιτέρω, εφόσον, όπως προαναφέρθηκε, δυνάμει της ειδικής διατάξεως της παραγράφου 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 δεν ήταν αναγκαία η προηγούμενη άδεια του Αρχιεπισκόπου Αθηνών για τη θέση σε δημόσια λατρεία του επίμαχου Ναού, δεν μπορούσε νομίμως να εκδοθεί η προσβαλλόμενη πράξη σφραγίσεως κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του Κανονισμού 8/1979, οι οποίες, άλλωστε, δεν εφαρμόζονται ούτε κατ' αναλογία. Ζητήματα που συναρτώνται με την ερμηνεία της βουλήσεως του διαθέτη Δημ. Προμπονά και το κύρος της μεταβιβάσεως στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, επίκληση των οποίων γίνεται επίσης, όπως προεκτέθηκε, στο προοίμιο της προσβαλλομένης, τα οποία θα κριθούν από τα πολιτικά δικαστήρια, δεν δύνανται, ομοίως, να αποτελέσουν νόμιμο έρεισμα της πράξεως αυτής. Τέλος, είναι διαφορετικό το ζήτημα κατά πόσον, παραλλήλως προς τις ανωτέρω διατάξεις των πολιτειακών νόμων, όπως ήδη ερμηνεύθηκαν, ισχύουν άλλοι κανόνες και παραδόσεις που αφορούν την τάξη και τις σχέσεις στο εσωτερικό της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας, βάσει των οποίων προβλέπεται σύμπραξη οποιασδήποτε

μορφής του επιχώριου Μητροπολίτη κατά τη θέση σε δημόσια λατρεία ναού από την «ανήκουσα» στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Μονή Βλατάδων, εντός της περιοχής κανονικής δικαιοδοσίας της Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Ελλάδος, ζήτημα το οποίο δεν αποτελεί, πάντως, αντικείμενο της παρούσας δίκης (πρβλ. ΣτΕ 3003/2014 Ολομ, 736/2005 επτ, 616/2004, 2978/1996 Ολομ). Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη πράξη η οποία διατάσσει τη σφράγιση του Ιερού Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής Κληροδοτήματος Δημητρίου Προμπονά, με την αιτιολογία ότι η θέση σε δημόσια λατρεία του Ναού από τον Ηγούμενο της Μονής Βλατάδων πραγματοποιήθηκε χωρίς κανονική άδεια της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, δεν αιτιολογείται νομίμως, όπως βασίμως προβάλλεται. Μειοψήφησαν οι Σύμβουλοι Ευθ. Αντωνόπουλος και Χρ. Σιταρά, κατά τη γνώμη των οποίων, εφόσον ο επίμαχος Ναός Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής Κληροδοτήματος Προμπονά, κείμενος εντός της περιφέρειας της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, δεν μεταβιβάσθηκε με τα προαναφερθέντα συμβόλαια στη Μονή Βλατάδων, αλλά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, δεν τυγχάνει εφαρμογής η παράγραφος 8 του άρθρου 39 του ν. 590/1977 και για τη θέση του σε δημόσια λατρεία έπρεπε να χορηγηθεί προηγουμένως άδεια από τον επιχώριο Μητροπολίτη της Εκκλησίας της Ελλάδος, ήτοι τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών, ο οποίος νομίμως αποφάσισε τη σφράγιση του. Μειοψήφησαν, επίσης, οι Πάρεδροι Ευστ. Σκούρα και Ουρ. Νικολαράκου, κατά τη γνώμη των οποίων η προσβαλλόμενη πράξη βρίσκει νόμιμο έρεισμα στη διάταξη του άρθρου 13 του Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου 8/1979, για τους λόγους που έχουν εκτεθεί σε προηγούμενη σκέψη.

21. Επειδή, ενόψει των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση αίτηση, να ακυρωθεί η υπ' αριθμό πρωτοκόλλου ΕΞ.1934/8.3.2018 πράξη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, να απορριφθούν δε οι ασκηθείσες παρεμβάσεις.

22. Επειδή, το Δικαστήριο, εκτιμώντας τις περιστάσεις, κρίνει ότι

δεν πρέπει να επιβληθεί δικαστική δαπάνη.

Διὰ ταύτα

Δέχεται την αίτηση.

Ακυρώνει την ΕΞ.1934/8.3.2018 πράξη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, κατά το αιτιολογικό.

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Απορρίπτει τις ασκηθείσες παρεμβάσεις.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 22 και 28 Ιουνίου 2018

Ο Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας

Χρ. Ράμμος

Ι. Παπαχαλαράμπος

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 1ης Οκτωβρίου 2018.

Η Πρόεδρος του Δ' Τμήματος

Η Γραμματέας

Μ. Καραμανώφ

Ι. Παπαχαλαράμπος

